НА СЛІДІ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Ч. 3. ВЕРЕСЕНЬ 1947. Р. I.

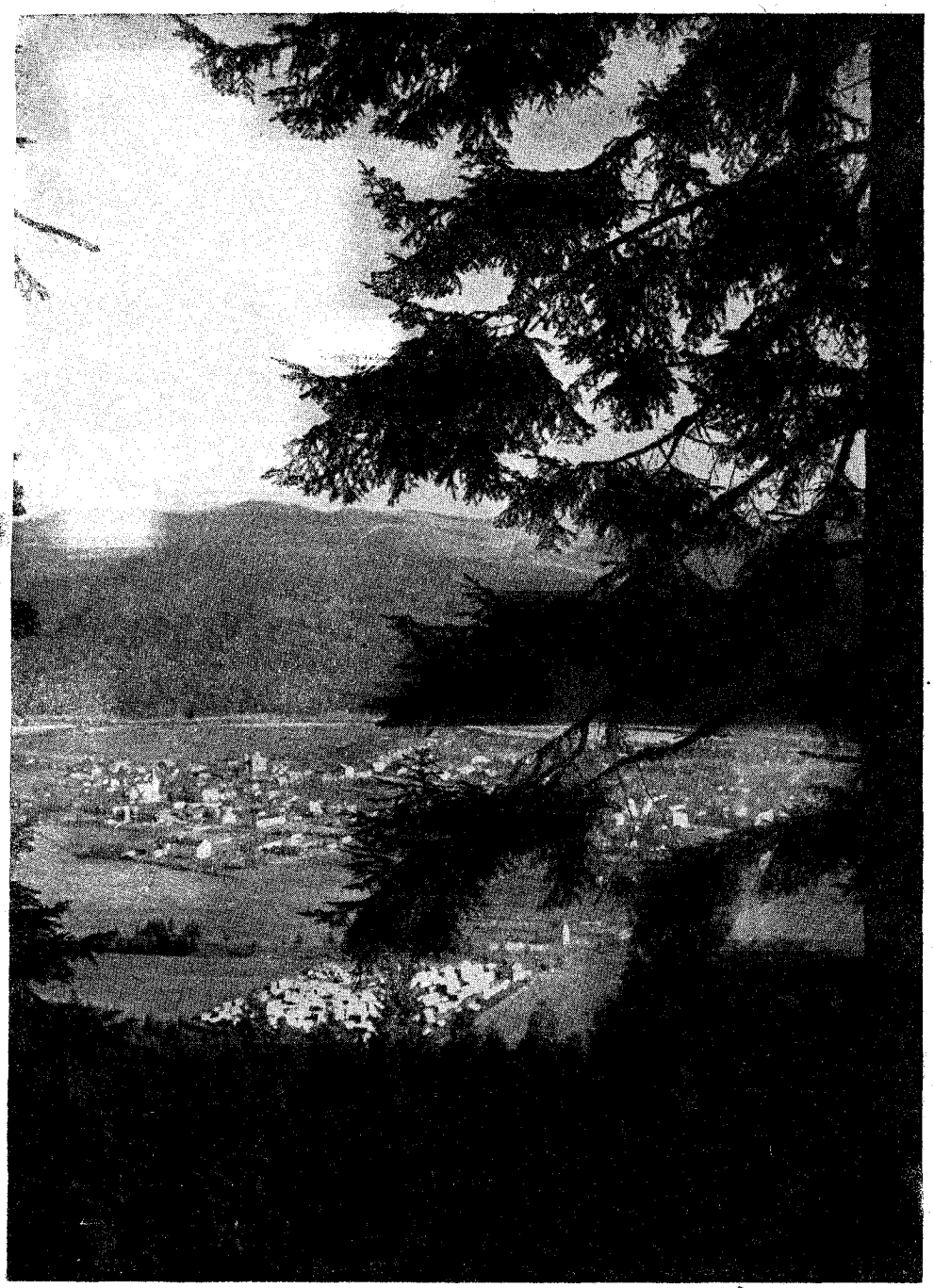

В Карпатах: Вид на Сколе **Світл. Л. Янушевич**

На верхів'я

Я слухаю казки пройдених доріг...

Ви ніколи не розказуєте її. Бо для людей, для сірих днів там у долинах — вона неймовірна, безглузда, як молодий порив, шалена примха.

Але, коли на верхів'ях при вічній, живій Ватрі горять наші душі, як полум'я в одному великому вогні, — тоді Ви, юнаки, що вмієте в поті чола розбивати скелю і зараз же після того гратися камінчиками на блискучому плесі води, вичаровуєте простими словами казку пройдених доріг.

Про те, як гарно відходити, для того, щоб іти, минатися з вітром, людьми і полем, проходити в чорну непевну ніч мимо спокійних і ясних вікон людських хат, і всміхатися й радіти, зустрічаючи завжди нове й незнане.

Як гарно проходити десятки миль на те тільки, щоб спочити десь на придорізньому камені, або розпалити вогонь на незнаному нічліту. Як радісно добувати, продираючись жерепом і камінням, мряками і хмарами, найвищі верхи, щоб там угорі зустріти схід сонця, далекі обрії невідомої країни.

Про те, як гордо перемагати всі труди й невигоди, все те, що називають «неможливим», щоб дійти до мети, добитися на свято зустрічі молодих громад, або над граничним каменем пошматованої Батьківщини подати братам руку з покликом: кордонів немає...

І коли Ви розказуєте про те, я бачу, як у Ваших очах народжується казка нових, ще непройдених доріг, казка днів, що прийдуть дужі й великі.

І я знаю, що це Ви — шалені, безглузді юнаки, наче горді старовинні моряки, для яких «не було конечним жити, але конечним було плисти все вперед» — підете новими шляхами, для чину, для боротьби, для перемоги!

І з безжурним усміхом, граючися із життям і смертю, добуватимете недоступні верхів'я, щоб здійснити величне й могутнє, великий ідеал вічної України.

Богдан Кравців («Дорога»)

Іван Колос

Зашуміли Карпати

Зашуміли Карпати вісвяно,
розбігаючись з вітром уклинь.
І розсміяний свіжістю ранок
сон ґрунів перемінює в синь.

І співають вісви: — зростемо ми,
— до мети йду — шепоче вода.
Розкривається нам невідоме:
Українська земля молода!

Тепер бачу: не зникне, не згине
свіжа міць молодої землі.
Нам дано: йти вперед безупину
і різьбить біг прийдешніх століть.

Нам дано молодими руками
простелити у завтрішнє шлях.
Свіжий ранок встає перед нами
і летіти у даль намовля.

Лист із зустрічі

«Дорогий Марку! Ти мабуть уже одержав від нас карточку з привітаннями. Карточку із зустрічі. Тебе певне чорти брали, що Ти не був з нами й між нами! Але що ж робити... Хвороба не гість, приходить тоді, коли не треба.

Хочу Тобі хоч кілька слів написати із самої зустрічі, бо мабуть не матиму можливости відвідати Тебе перед початком шкільного року. Це ще й тому, що ми рішилися відвідати Грицька Наконечного з дрогобицьких «Вовків» та порятувати його рідню. Тому кілька тижнів помер йому батько, залишаючи його із малою сестрою сиротами. Ото ж він не то що не міг приїхати на зустріч, але застряв так у господарські справи, що й не може дати собі ради. Тепер саме жнива, найгарячіший час — і ми, солідарно з «Вовками», вирішили поїхати до нього й допомогти йому. Грицько був завжди гарним другом і таким відданим пластовій справі. Завжди так ідеалістично підходив до життя, зокрема до пластового руху. Зрештою він — зразковий пластун, добрий побратим, а дрогобицького «Вовка» вже два роки носимо ми на нашому гуртковому прапорці, то ж такий «вузол приязни» зобов'язує до чогось більше, ніж звичайне пластове братерство.

Це відчули ми особливо на цьогорічній зустрічі під час «ватри дружби», що її ми влаштували з «Оленями» й «Медведями». Оленів, правда, минулого року не було на зустрічі через нещасливий випадок із зламанням ноги, та всеж таки настрій на ватрі був дуже гарний і щирий.

Їхньому Бульбі вдалося подужати в змаганні Цюмака з «Медведів», але зате ми перемогли безконкуренційно в руханковій зручності: тигрові скоки Факіра — це вже вершок справности цирковця. Признано теж перевагу нашому Бамбусеві за його монологи. Натомість в конкурсі «бронзового тіла» не вирішено черги за ніким, бо ні один із гуртків не мав тут переваги: всі були майже однаково бронзові. В загальному найкраще в змаганнях вийшли ми, а друге місце зайняли «Олені». «Медведі» дуже «відтрожувалися», що нарік вони все таки «відкуються» і займуть якщо не перше, то хоч друге місце. — На закінчення ватри Цюмак заграв на скрипках якусь дуже настроєву річ — і хлопці відходили до своїх шатер із сльозами в очах.

Крім цього ми зав'язали ще один новий «вузол дружби» із яворівськими «Пугачами». Але це зовсім нова дружба. Правда, вже минулого року в інструкторському таборі «Пугачі» впали були нам в око «своїми хлопцями» і навіть вирятували були нашого Дука й Факіра, помагаючи їм підчас несподіваної зливи ставити перебудоване шатро, але щойно цього року, коли вони — не зважаючи на загальне наше наставлення хоч раз добре з котось посміятися — знову допомогли нам під час дощу збудувати ватру, ми рішилися зав'язати з ними «вузол дружби». Бо ж збудована спільними силами наша ватра горіла, наче б її будували за найкращої погоди. Після загальної таборової ватри на нашій «інтімній ватрі» відбувся акт зав'язання «вузла дружби». «Пугачі» трохи скидаються на англійців, такі вони поважні і здержливі, немає між ними ні сміхунів, ні факірів, не люблять виявляти вони своїх почувань, але ж за те вони хрустальні характери. Гурток їх існує вже чотири роки і заприязнені вони тільки з одиноким Сагайдачним.

Підчас ватри поза церемоніялом обміну й нашиття гурткових сильветок та в'язання «вузла дружби», було тільки дві коротких, але змістовних промови. Наш Обух, що заімпонував був їм уже давніше — під час гутірок у минулорічному таборі, «струтнув» промову, наче б сам Ціцеро. Правда, він завжди був у нас «кандидатом на посла» але ніхто не сподівався, що просто «з коліна» він втне таку промову. Здається мені, що наше суперництво з «Пугачами» відбуватися буде здебільша в інтелектуальній ділянці. Їх «золотоустий», такий сухий блондин (Ти повинен пам'ятати його із минулорічного табору) заімпровізував навіть під час своєї промови віршик зприводу нашого заприязнення»...

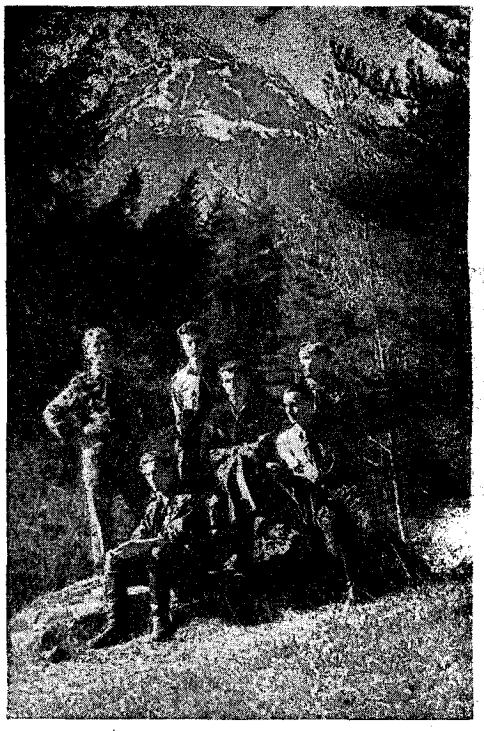

Українські пластуни в Ляндек (Тироль)

Андрійко перестав читати листа і звернувся з докором до батька:

— Чому ви нас не вчите сьогодні такого братерства? Чому ви не дали прочитати мені цього листа ще перед зустріччю? Та ж тут стільки цікавого про пластове братерство і дружбу. То ж наше сьогоднішнє розуміння братерства нічого спільного з пластовим братерством, ні дружбою немає. У Міттенвальді, під час цьогорічної зустрічі, деякі наші гуртки — наприклад — жили цілих три дні поруч гуртків з інших місцевостей і навіть не знали, звідки вони, хто, як називаються. Що вже говорити про якісь спільні ватри гуртків із зав'язуванням «вузла дружби», чи про обопільну допомогу і приязнь, що існували колись між пластунами в Галичині, і що про них пише оце ваш друг, батьку, у листі до вас.

, Ми розуміли Пласт — казав Андріїв батько — як самовиховну організацію, творену самою ж молоддю. Ніхто із старших нам безпосередньо не помагав і нас не вчив. Єдиним нашим помічником була... пластова література. Пластове життя було ділом наших рук й умів і тому ми ним так дорожили й гордилися. Тому й не дивуйся, що я не хотів навчати тебе і твоїх друзів, накидуючи вам наше розуміння братерства і дружби. Це ж справи почуття і вони мусять вийти із глибокої потреби душі. З другого боку — таке братерство ми надто глибоко переживали колись і воно залишило нам надто інтімні спогади, щоб ми могли виносити його перед люди. Я довго вагався, заки дав прочитати тобі, Андрію, цього листа і тільки глибока любов до пластової ідеї і до вас, що маєте її сьогодні реалізувати, казала мені дати тобі цього листа. Він одинока пам'ятка, що залишалася мені з того гарного часу. Але ще раз підкреслюю — пластового духа в житті вашого гуртка й у взаєминах між гуртками наслідувати не можна, його треба створити самому.

Андрійко глибоко задумався над словами батька.

Українська пластова репрезентація на могилі Симона Петлюри в Парижі

Скавтизм, чому скавтизм?

Відповідь на це питання дає нам ген. Роберт Бейден Пауел оф Ґілвел створенням англійської скавтської організації, що згодом стає світовим рухом не тільки молоді, але й старших.

Цікаво ствердити, що скавтський рух вийшов із рямок військової організації і що з військової дисципліни почалася для молоді свобода, якої вона ніколи досі не мала.

Основник Пласту , Роберт Бейден Пауел народився 1857 року. Батько його був професором теології й філософії на Оксфордському університеті. Дід його Смітс — був адміралом, нащадком капітана Джона Смітса, одного із перших англійських піонерів в Америці.

Бейден Пауел одідичив багато прикмет своєї вдачі й характеру від предків та батьків, головно від матері, під впливом якої був до тринадцятого року життя. Мати призвичаїла його до праці й виробила в ньому велике почуття обов'язку та відповідальности. Вже з дитячих років він виявляв велике зацікавлення природою і любив пригоди. У своїх спогадах розповідає, наприклад, що «тереном забав та ігор було мені стрімке узгір'я, вкрите кущами й деревами. Там ставив сильця на диких кріликів. Коли вдалося мені зловити якого, тоді вбивав, стягав шкуру, пік і їв, і чув, що живу.»

Все це вимагало зручности й чуйности. Він мусів навчитися читати сліди, підходити, розпалювати вогнище, а то й розпалювати так вогонь, щоб не було диму і щоб його не відкрив учитель, який ходив інколи назирці за ним. Коли ж траплялося таке, що його вистежили, то він скоренько засипав землею вогонь й вилазив на дерево, ховаючися в густе гілля.

Запал до життя, замилування до пригод і дрібничкова сумлінність у праці характеризували його й потому в перших роках військової служби, коли він 19-літнім кіннотчиком перебував в Індіях. Там призначено його до розвідчої служби, в якій він мав змогу розгорнути свої здібності і дійти до незвичайної вправности.

При цьому Бейден Пауел вояків вишколював не тільки технічно, але дбав теж про характер та їх духову сторінку, виховуючи в них ініціятиву і вміння давати собі раду за всіх умов. Вишколюючи вояків технічно, навчав їх укриватися, підходити незнаною околицею в день і ніччю та багато іншого вміння, конечного для вояка-розвідчика.

На підставі свого досвіду, набутого й розвинутого в роки розвідчої служби, Бейден Пауел написав книжечку для вжитку армії п. н. «Підручник пластування». Вояк, що перейшов успішно поданий у книжечці вишкіл розвідчика, одержував відзнаку «лілеї», що стала потім пластовою відзнакою.

Згадану книжечку використала потому міс Месон, вчителька дітей та основниця «Батьківського союзу народного виховання». Вона працювала над новими методами виховання молоді і книжка Бейден Пауелла дала багато матеріялу для її виховної програми. Таким робом доведено на практиці можливість використати засади Бейдена Пауелла у виховній праці над дітьми.

Ці засади застосував Бейден Пауел також у вихованні старших хлопців у бурській війні (1900 р.) під час облоги містечка Мафенкінґ. Це містечко в Південній Африці називає дехто колискою скавтінґу. Маючи мало вояків — Бейден Пауел, тоді молодий полковник, зорганізував з мафенкінзьких хлопців допоміжну службу (вартівників, зв'язкових, посильних). З хлопців поорганізував він малі 6-особові відділи — рої

Бі-Пі в супроводі пластуна-новака

під проводом сьомого — провідника. Кілька таких роїв творило дружину або чоту. Так почалася «велика гра» в скавтінґ.

Організувати молодь спонукало Бейден Пауелла бажання виховати «щасливого громадянина». Він вважав, що ціллю й обов'язком людини є праця для батьківщини, але це повинно давати людині щастя й задоволення. Ідеал такої людини можна здійснити, виховуючи молодь.

З власного досвіду знав Бейден Пауел, що сам він був найбільше щасливим тоді, як «чув, що живе». А це можна було осягнути не в школі, не дома, але на вільному повітрі, в умовах, що вимагали сили, ініціятиви, вміння давати собі раду. Дальше був він переконаний, що людина найрадше робить те, що любить, і найскорше вчиться того, що її цікавить. Свій виховний принцип узяв він із приповідки диких народів, які кажуть: «Щоб можна було завести коня до джерела, треба дати йому відчути спрагу.» Або як це висловив він в одній із своїх пізніших книжок «Скавтінґ фор бойс» (Пластування для хлопців) «Якщо ви хочете притягнути хлопця до організації, то пам'ятайте про стару рибальську правду: Даючи рибам ту їжу, що вам смакує, ви мабуть ніколи нічого не зловите. Рибі треба давати те, що смакує їй, а не рибалці!»

У своїх писаннях Бейден Пауел подав такі найголовніші принципи виховання: служба Богові, Батьківщині, людям і співжиття з природою. В тому й причина його успіху. Сама ідея скавтінґу (пластування) не є нічим новим, це просто — самовиховання громадянина. Скавт (пластун), це юнак, який знає, що є громадянином своєї батьківщини і громадянином світу. І тому всіми своїми силами змагає пластун до ідеалу, визначеного точками пластового закону.

Пластове виховання можемо з'ясувати в чотирьох пунктах, менш-більш так:

1. Індивідуальне виховування характеру на підставі пластових засад.

2. Здобування духової вправности — головно орієнтація у власних здібностях й визначення обраного фаху.

3. Здобуття фізичної вправности: гігієна, мандрівки, спорт.

4. Служба народові — індивідуально, як і спільнотою за допомогою добрих діл.

Пластовим провідникам поставив Бейден Пауел такі вимоги:

Вони мусять бути молоді духом і приятелями молоді. Мусять знати й розуміти потреби, погляди і бажання хлопців різного віку. Мусять вміти шанувати індивідуальність кожного хлопця.

У згаданій вище книжці «Скавтінґ фор бойс» Бейден Пауел радить вести пластове виховання в якнайширшому обсязі за допомогою вправ та ігор на вільному повітрі. Гри треба організувати

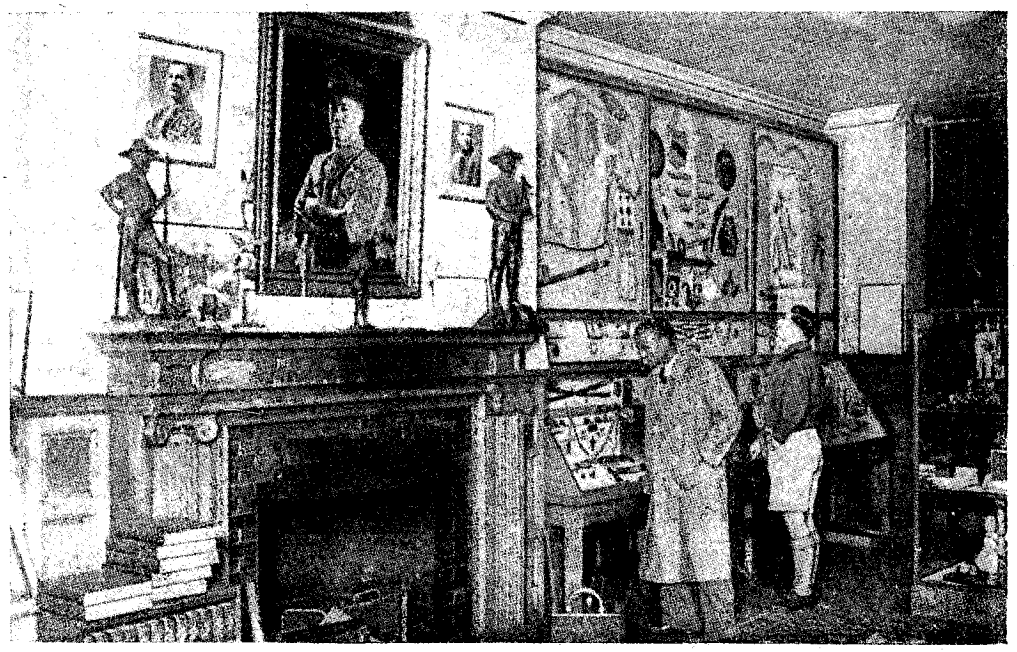

В домі Бейдена Пауела влаштовано пластовий музей

як збірні змагання, при чому кожен хлопець повинен брати в них активну участь. Від хлопців вимагати додержування засад гри і дбати про те, щоб гра була завжди чесною.

Ідея скавтінґу, вийшовши з англійського острова, запанувала в усьому світі. В 1935 році, під час своєї подорожі навколо світу Бейден Паувел зустрічав усюди молодь об'єднану в скавтському русі.

З гордістю писав він тоді:

«До якої ж могутньої імперії належите ви, скавти!»

Із думок Бі - Пі

«Я вповні погоджуюся з вашими принципами, — пише Бейден Паувел у відповідь на одного листа, що якраз у вашому віці формується характер і повстають навики, які залишаються потім на ціле життя. Слабовільний хлопець часто починає курити не тому, що находить в цьому задоволення, а тому, що він хоче бути подібним до дорослих. Мало-по-малу він втягається в цей навик, що залишається у нього на все життя. Самостійний хлопець, що сам трохи думає, утримується від недоліків, що він їх уважає за слабість в чоловіка.»

«... Якщо б хлопці поставили собі за правило завжди старатися робити те, що повинні, я думаю, це хотіння скоро увійшло б в їх натуру й кермувало б їхніми діями пізніше, коли вони стануть дорослими мужчинами. Ви, хлопці-хористи, чудово розумієте, що коли кожний з вас співає свою партію відповідно з другими під керівництвом диригента, — другими словами, коли кожний з вас виконує те, що повинен, в результаті виходить гармонійна мелодія. Коли кожний затягне, що йому подобається, вийде котячий концерт. Так і в житті; якщо кожний виконує як слід своє діло чи професію, разом з ним все суспільство проґресує.»

«... Молоді люди часто вагаються у виборі правдивого курсу життя, або спокушуються карієрою більш приємною й легкою, чим та, яку показує їм совість. Якщо вам трапиться бути в такому сумніві, знайте, що існує легкий спосіб розвіяти його. Потрібно тільки запитати свою совість: «Що я повинен?» — і майже завжди ви найдете правдивий шлях. Цим способом ви скоро досягнете того, що у вас утвориться навик виконувати ваш обов'язок супроти вашого реґента, начальника департаменту, господаря, чи офіцера.»

... «ідучи таким шляхом, всі хлопці й мужчини Англії скоро стануть тим, що уявляють із себе кращі з них в теперішньому часі, т. зн. людьми, які живуть чесно і виконують те, що до них належить.»

ПЛАСТОВА ТРАДИЦІЯ

Сктм. Л. Бачинський

Криниця і дзвін

В таборі Кобилецька Поляна, що відбувався в 1925 році на Карпатській Україні, наші шатра були розташовані на лісовій порубаньщині.

Колись росли там могутні модрини. Їх вирубали й вивезли за границю для виробу меблів.

На поляні лишилися великі плахти здертої кори і багато гілляк та гілок.

З мокрої ще кори робили ми підстави (підсади) до шатер, чого досі ми ще в нікого з пластунів не зустрічали. Підвищені плахти (цельти) на 60 цм. від землі виглядали зовні дуже гарно, і кора, висихаючи, сповняла шатро чудовим запахом живиці.

Цілий місяць палили ми рештками модрини. Очищуючи поляну від грубших, довших і коротших колод — зробили ми одного разу ватру. Побудували її наче криницю. Знизу укладали в квадрат трубі довші колоди, а чим вище, то клали коротші й тонші. Мала вона вигляд піраміди: долішній обвід виносив 12—14 метрів, угорі ж — 4 метри. Високою була теж яких чотири метри.

Всі колоди були мокрі. Середину ватри виповнили ми густо сушняком і дрібними галузками. Коли її запалили, бухнув вогонь, як вулькан. Пізніше довго-довго горіли основи криниці. Це було надзвичайно гарно й могутньо.

Ватру назвали ми «кобилецькою криницею».

*

А двадцятьодин рік тому таборували ми в Лугах, коло Сваляви. Табір розбили на великій поляні над річкою Шпуркою, під величезним буковим лісом, що був власністю графа Шейнборга.

Палива можна було нам вживати, скільки хотіли. І ми розпалювали такі великі ватри, що приїздила поліція із Сваляви «рятувати» ліс.

Там випала нам думка зробити малу «інтімну» ватру, без гостей, тільки для своїх, щоб обговорити різні пластові справи.

Ватру ставили гуртки молодих ще пластунів, повних запалу й любови до пластового руху. Тоді ж один із гуртків — гурток «Тур» під проводом Прижмуренка збудував ватру «дзвін».

Пластуни закопали дві грубих мокрих колоди, з розгіллям угорі. Напоперек поклали довту тонку колоду (так як це робиться при малому вогні для завішення казана) і на ній повісили «дзвін» — пняк із грубшим унизу кінцем, що мав подобу калатала у справжньому дзвоні.

Цілу ватру обложили галузками, порожні місця в середині виповнили сушняком — і все виглядало наче низький стіжок.

Коли ватру запалили, сухе дерево швидко згоріло й упало вниз, вибухаючи міцним полум'ям, а бічні стояки і «дзвін» зроблені з мокрої бучини стояли на місці, неторкнені вогнем.

Полум'я лизало «дзвона» чи пак «калатало» і нам здавалося, що воно колихається. Ватре ця була дуже оригінальною.

*

Коли зробите колись такого «дзвона» і коли запалите його, згадайте пластунів із Карпатської України, що перші будували таку ватру — двадцятьодин рік тому.

Нашивки „Ukrainian Scout"
по 4.— РМ штука
висилає кооператива «Пласт»
в скількості щонайменше 10 штук.

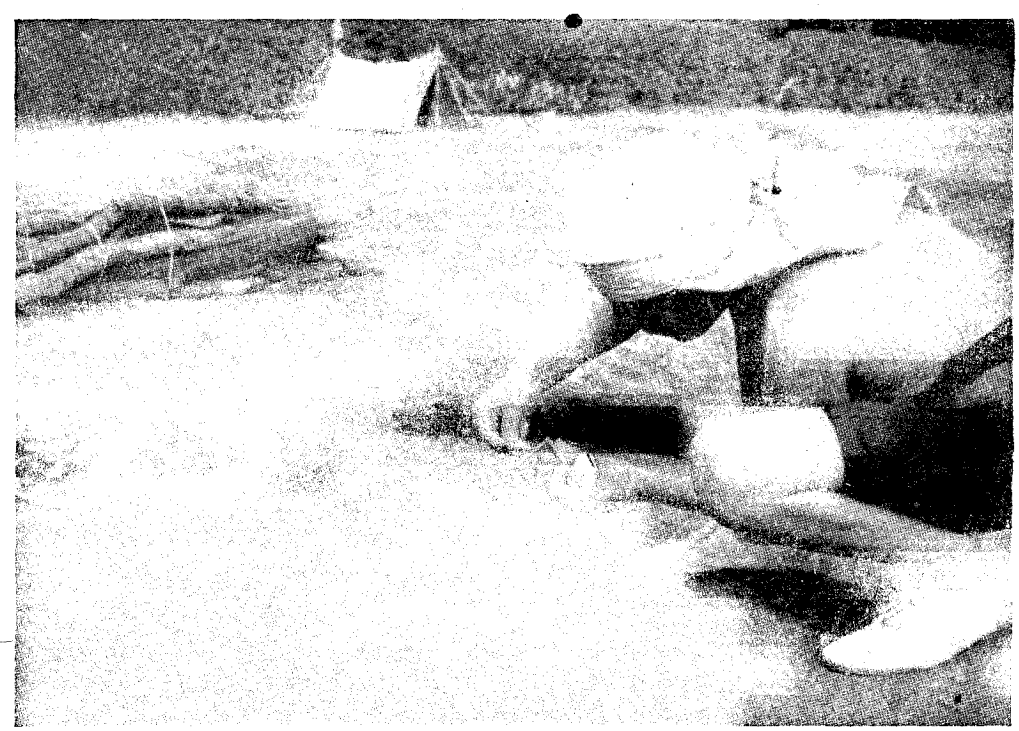

Розпалює ватру **фото із «Джемборі»**

Із мандрівок по Рідному Краю

Бакота - українські Помпеї

(Із книжечки Дра О. Назарука «До Бакоти», Видання «Стрільця», Кам'янець 1919 р.)

Хто був на Поділлі, а не бачив Бакоти, того можна зарахувати до катеґорії людей, які були в Римі й не бачили Ватикану.

Трьох нас виїхало до Бакоти дня 22. серпня 1919 року ранком. Про Бакоту знали ми стільки, скільки можна знати із нашої щойно опрацьовуваної історії, що в ній був манастир, один з настарших в Україні, що скеля, в якій він був викований, осунулася в Дністер, що Бакота як і Ушиця, належала колись до галицького князівства, що була вона столицею Пониззя, що тут було гніздо опозиції проти галицького короля Данила і що з упадком Галича впала й Бакота...

З великою цікавістю їхали ми до цієї старовинної місцевости. Простір між Кам'янцем Подільським і Дністром дуже слабо заселений, всюди поля й поля. Лісів немає. Шляхи польові й дуже важкі: безупину то вгору, то вниз. Особливо під Китайгородом шлях такий важкий, що коні ледве тягнуть порожній віз: треба йти пішки.

З задуми будить нас дивний вид. Я досі не можу собі з'ясувати, який він — веселий, чи сумний, величний чи бідний? Він такий. Перед нами немов велетенська корона, зложена з зелених гір, пронизаних білими стьожками. Лісів на горах немає, тільки трава. Білі ж стьожки і смуги це наті, обривисті ребра гір. Головною основою цієї корони округла висока гора, подібна до велетенської шапки. Як вона називається? Питаємо зустрічних селян.

— «Теремець» (дехто відповідає «Терема»), «а там напроти неї, трохи ліворуч, де стоїть хрест на найвищій скелі — то Бакинська гора. Там старий манастир. Під горою село Бакота...»

Якою ж старовиною віє від цих назов! Скільки спогадів приводять вони! Ми в долині Дністра, в осередку Пониззя, що за нього галичани боролися століттями. Може тут на Теремці стояли літні тереми Галицьких князів, володарів Бакоти. Може тут вперше на нашій землі зупинялися для відпочинку візантійські княгині, що плили Дністром до Галича (в близькій торговельній Ушиці мусіло бути надто гамірно). Може й тут перебула свою першу ніч на українській землі мати Ярослава Осьмомисла. Вона була з роду візантійських цісарів Комненів. Сюди ж вона мусіла їхати в Галичину, щоб стати княгинею «на Галичі, Перемишлі, Звенигороді й Теребовлі, володаркою Ряшева, Сянока, Ушиці й Бакоти...» Який чудовий мала вона вид з цієї гори!

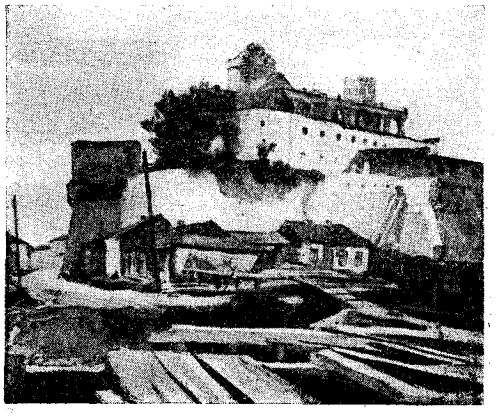

Цитаделя в Бердичеві
(З рисунків О. Вестфаля-Рудольштадта)

Але ж відвідини Теремця вирішуємо відкласти на потому. Нас вабить Бакота. Так наче б тут у повітрі залишилося те, що притягало до неї століттями наших прочан-богомольців. Не задержуючися, з'їжджаємо вниз. Віз залишаємо в священика , і йдемо просто до старого манастиря. Селяни попереджують нас, щоб не виходити надто високо, бо румуни стріляють із-за Дністра. Але ж годі. Бути в Бакоті і не бачити манастиря, ще більш глупо, як бути на Поділлі і не бачити Бакоти.

Йдемо стежкою вгору. Ліворуч вузький яр, наче б створений для відпочинку й задуми. Спиняємося тут. Пізня пообідня година снує по ньому вже сутінь вечірнього сумерку. Скільки наших ченців, князів, бояр і мирян відпочивало тут!

За яку гоодину йдемо дальше. Негадано зринає нам вид на Дністер, що його досі не бачили ми навіть із гори. Він у цьому місці такий тихий, як озеро, і як озеро — замкнений. Згодом зринають нам ще два його плеса, наче б два озера. Ще хвилина ходи попід святу гору , й ці обидва Дністрові плеса лучаться у велику срібну підкову, ніби щойно виковану. Підкова — навіть і не здригнеться. Лежить на тлі зелених басарабських левад і гір, лежить, наче б загублена, забута...

Годі відірвати очей. Але ноги йдуть мов самі дальше, попід скелею, високо над Дністром. А ще вище над нами теж скеля, довга-довга, скупо поросла де-де

Леонід Мосендз

І знов горби Поділля...

День хилиться. Бренять від втоми ноги,
черкає пил утомлений ціпок,
але в душі ні втоми, ні тривоги,
лише світляна радісність думок.

Ще два дні, день... і знов горби Поділля
за синім заборолом далини,
там, де обвішане книшами кілля,
з ковбас плоти, і з сала паркани,

де в ставкових, мулисто-сонних плесах
мудрують над гачками коропи,
де на рипливих драбиняк колесах
в стодолу звозить золоті снопи,

де над Дністром фортець старих руїни,
над Богом — прадідні манастирі,
де б'ють луною слави в їхні стіни
берладницькі осінні вітри,

там, де повія, німка Катерина,
закопує козацьку силу в гріб,
де воля в застінку на дибі гине,
де крадуть батьківщині честь і хліб...

Із поеми «Канітферштан»,
Інсбрук, 1945.

Пробій Тетереву біля Житомира **(З арх. Б. К.)**

хирлявою деревиною, мов череп старої людини рештою рідкого волосся. Тільки наша стежина закрита густо зеленню. Вона досить широка, місцями рубана в скелі і така біла, мов свіжа домовина.

Внизу видніє пристань і вузька стежечка вгору. Хто не йшов уже нею? За дев'ять століть скільки трагедій трапилося тут! Скільки князів із золотими підківками і скільки старців у подертих одягах, скільки здорової молоді і скільки калік ішло сюди, до свого Бога. Хто зна, чи колись не було тут і поганської святині?

Йдемо дальше. Раптом перед нами площа і на ній, ліворуч при самій скелі, мала дерев'яна церковця крита дерев'яними дахівками. Над нею золочений хрест. На церковці надпис: «Храм Всемилостивого Спаса.» По обидвох боках церковці входи до печер у скелі. Входимо туди. Видно виразні сліди кам'яних засувок і виковані в камені домовини для усопших. І по смерті хотіли ті, що жили тут, залишатися в цьому чудовому місці.

Церковця зачинена. Йдемо дальше стежкою й заходимо повз малу дзвіничку до невеличкої каплиці із чудовим джерелом: ключ чистої як сльоза води б'є з гори і спадає в чотирьохкутній кам'яний вибій. Вода така чиста, що видно кожен найменший камінець на дні. П'ємо й не можемо відірватися. Не диво, що й нарід приписує їй цілющу силу.

Вузькою, стрімкою стежкою ідемо майже голою горою аж на сам верх. Час-до-часу оглядаємося на басарабський беріг. Але ніхто не стріляє. Тільки вітер свище. Вгорі перед нами каменярня. Хтось вирубував тут велетенські, рівні квадри тесаного каменю. Хто й коли? Далі на горі печера, що сягає аж над Дністер. Голова крутиться, коли дивитися в цю глибінь.

На верху починається рівне поле. Тут мабуть був колись укріплений город. Тепер стоять рядами снопи в копах і біля них селянин — той, що перетриває всіх володарів й усі наїзди. Підходимо до нього. Старий. Інтеліґентне обличчя. Він оповідає нам, що тут копав колись проф. Антонович і відкрив на самому верху гори кості якоїсь нашої княгині з дорогим перснем на руці.

Полем вертаємося в село. Бакинська свята гора із своїми видами і спогадами зробила на мене сильніше враження, як навіть київська Печерська Лавра. Може це своєю скромністю, може своїм поетичним положенням, а може тим, що вона тісно зв'язана з історією моєї вужчої батьківщини — Галичини. І все те, хоч і не бачили ми середини старовинної церковці, що напів укована в скелю.

В селі попросили ми місцевого священика, о. Косьму Телесницького, показати нам цю церковцю. Взяв ключі і пішов з нами на гору. По дорозі показав нам ще одно чудове джерело.

Щойно після його пояснень зрозуміли ми трагедію цього місця. Перебуло воно багато наїздів і нападів і трагедій. Якийсь час було навіть осідком розбійницької ватати.

Але найбільша трагедія цього місця в тому, що колись гора із печерами розкололася і зсунулася в Дністер, засипаючи усе так, що й не залишилося сліду. Щойно останнім часом, йдучи за вказівками старих літописів і народних переказів, відкопано засипаний манастир, чи радше тільки його частину (бо друга частина глибоко під водою). З церкви збереглася тільки захристія з кам'яним вівтарем. Найбільша дорогоцінність цієї церковці — це кований у камені образ Матері Божої з XII. ст. Ми бачили його. Обличчя гарне, хоч і стертий уже ніс. Поганить ще образ нове золочення.

Під час розкопів, що відбувалися тут, відкрито ще олив'яну чашу, залізний хрест та інші речі й багато костей у печерах. Ці кості розтягали люди: кого боліла голова — брав череп, кого нога — кістку з ноги і т. д. Вкінці всі кості мусіли зібрати в одній із печер і замкнути перед побожними людьми. Це своєрідне «грабування» старовинної церкви відбувалося масово кожного 1. серпня, коли народ сходився на процу і юрмою засипував усю гору і луки потойбіч Дністра. Під час Богослуження движиму стіну церкви відсували й тоді ген із-за Дністра видно було в глибині гори кам'яний старинний вівтар.

Вже було темно, коли ми вернулися зі Святої Гори до дому батюшки. Там вписалися ми в книгу гостей. Зогляду на пізню пору не могли ми вже бачити літопису Святої Гори, що про нього нам згадав священик. В ньому мала бути цікава згадка про галицького ігумена Григорія, що відновив Бакинський манастир. Літопис називає його «святим чоловіком, якого не було перед ним, ні по нім не буде». За його часів манастир мав назву «св. Архистратига Михаїла». Хто й чому змінив стару назву церкви — невідомо.

Я засипляв під враженням найбільшої трагедії, що її переживала Бакота. Може український читач, який знає докладно про всі вибухи Везувія, про трагедію Помпеїв, про Кракатао, а не знає таких подій із своєї ж власної історії, схоче на мить зайнятися цією і виведе її собі в уяві:

Місце — Свята Гора над Дністром. Час — невідомий, може в час нападу, або під час великих дощів, або й може — що найстрашніше зогляду на контраст — під час чудової погоди. Густо заселена гора із церквами і дворами бояр, з укріпленими замками — починає тріщати й осуватися вниз, засипаючи всіх і вся, що в ній і на ній жило. І тихо стає на місці гамірного колись міста. Тільки смерть ходить тихо горою і в навколишніх селах розповідають переказі про «манастир за залізними дверми, за дванадцять брамами....»

Д-р Осип Назарук

З подільських красевидів: Парк в Умані (З арх. Б. К.)

Ростислав Кедро

Нічліг у горах

Уже спадають сумерки, як бистрі
потоки з гір, і захід сутеніє,
немов луна далека. Ще лиш мріє
ланцюг верхів у далечі імлистій.

Усе погасло, промені іскристі
пожерла пітьма. Ось і вітер віє.
Червоний жар поволі попеліє,
то знов здіймає язики вогнисті.

Ти вільний, сам, лиш зорі над тобою:
тьма темряви на всіх плаях лежить,
розплились в ній Данцир, Говірля,
[Шпиці.

Кладешся спати на пахучу фою.
Кругом пустеля. Лиш вогонь тріщить
і глухо так шумлять старі ялиці.

Із збірки «Сонети»,
Львів, 1931.

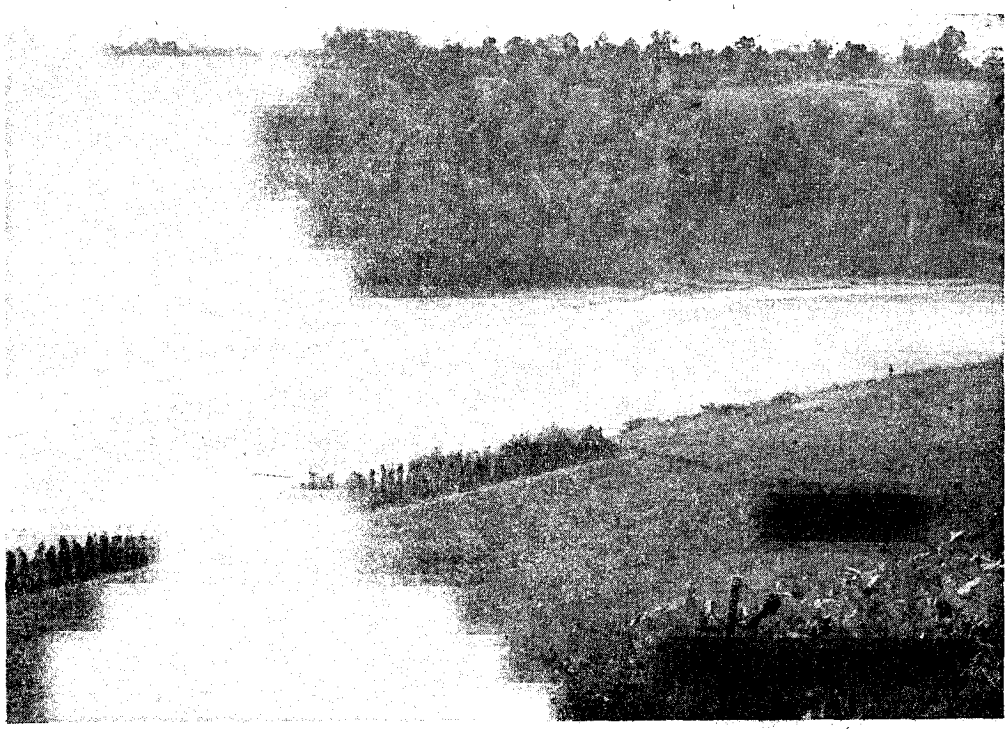

Бог біля Вінниці **(З архіву Б. К.)**

Оборона безборонних

«...пластун приятель усіх людей, тварин і рослин...»

Великий вантажний віз, наповнений по сам верх дровами, їде вулицею під гору. Кінь-кістяк ледве дише, пристає раз-у-раз, а погонич періщить його батогом, аж темні смуги виступають на шкірі.

— «Чоловіче, змилосердися над слабою твариною, дай йому хоч на часок спочити» — благаю.

Погана лайка мені у відповідь, а сумні безмежно сумні очі коня дивляться на мене не то з докором, не то з подякою за мою, хоч і безуспішну, оборону.

Три хлопці-підлітки зладили собі луки і, засівши за тином, пускають стріли у стадо голубів, що безжурно літають понад хатою. Час-до-часу, котрийсь з них злопоче крилами й падає на дах влучений стрілою. А хлопці регочуться з утіхи.

А там мале виголодніле щеня шукає в смітті для себе їжі, але й тієї шкодував йому господар: штовхнув твердим чоботом і проганяє з подвір'я нещасне собача, а за ним навздогін діти з криком і камінням.

Де на глянь — людина безсердечна супроти меншого брата, свойого приятеля й помічника в праці.

Так у нас.

Та не так воно в світі, в інших країнах. Ось, наприклад, у Франції, в її столиці Парижі. Ідеш вулицями та дивуєшся, яку свободу мають там собаки — ходять без наморднинків, без мотузків. Хіба якогось більш рвучкого тримає його власник, але для його власної безпеки серед шаленої їзди авт. Але й тут проявляється ніжна дбайливість й опіка, якою французи оточують своїх малих друзів. Ось образок з вулиці. Авта зі швидкістю 80 км на годину пролітають, мов птахи. Та ось по середині їзди два песюки граються безжурно. Здається, ось-ось жде їх смерть під колесами. Та ні! Усі авта, наче на команду, затримуються у свойому розгоні. Лунають сиґнали, песюки втікають, й авта, мов нічого й не було, їдуть далі.

У Парижі є також «собачий цвинтар». Може хто й назве це смішною чудасією, але — це тільки прояв признання по смерті вірному товаришеві за життя. Та і чудний це цвинтар! При вході пам'ятник славного пса Баррі. Жив він у минулому столітті на горі св. Бернарда в Альпах в манастирі серед монахів і помагав їм рятувати заблуканих серед снігових метелиць. Він відгрібав їх з-під снігу, огрівав власним тілом і заносив на хребті до манастиря, або звідти приводив допомогу. Сорока людям врятував він життя, а на дванадцятому році своєї вірної жертвенної служби згинув з руки — сорокпершої. Однієї буряної ночі вибрався Баррі, як звичайно на мандрівку і натрапив на засипаного снігом вояка. Вивів його зі смертельного отупіння, огрів — а тоді вояк вихопив шаблю і забив свойого спасителя...

На паризькому «собачому цвинтарі» лежать сотки собак незнаних світові, але таких, що залишили по собі вдячну добру пам'ять в душах своїх приятелів — людей. На кожній — могилі табличка з іменем покійника, іноді кілька слів похвали, як ось така: «Не крав, не говорив неправди, не позичав і поза очі не обмовляв».

В Бельгії великі здорові коні з широкими, як тарілки, копитами тягнуть вантажні вози, нераз і дуже важкі. Та ще не трапилось, щоб — візник підніс на них батога. Якщо їм дорога не під силу, то він сам, а то і прохожі підіпруть віз і поможуть коням рушити з місця.

В Англії для тварин є швидка допомога, по вулицях міст є пійла з водою

І воно хоче жити...

для собак — мучених літом спрагою, є захисти для бездомних, є лічниці зі всіми вимогами гігієни. Із захистів можна собі взяти пса чи кота до приватного дому, але наперед треба підписати заяву про добре поводження з твариною. Така заява — не пусті слова, бо часто-часу приходить з уряду до дому контроля. Різники й пекарі мають завжди там приготовану їжу — для безпритульних псів і котів, а в час непогоди чи стужі кожен англієць вважає своїм обов'язком впустити до хати пса чи кота, що затримається на його порозі.

А у Відні по великій світовій війні в р. 1918 виставлено на так званій площі героїв — побіч пам'ятника для вояків — другий для німих учасників і жертв війни. Таким чином — висловлено прилюдно признання й вдячність — коням, псам, поштовим голубам, мулам, — що нарівні з людьми несли тягар страшної різні.

Недавно в Америці в Рок Айленд у стейті Іллінойс побудовано пам'ятник «найвірнішому псові Америки». Це був пес, який десять літ чекав свойого пана перед брамою лічниці. Пан давно вже помер і труну винесено іншими дверми, але пес все ще чекав, бо не міг повірити, що його пан не живе. Аж накінець він сам по роках чекання упав трупом на порозі лічниці.

В Чехословаччині заборонено законом мандрівним штукарям показувати «штуки» зі звірятами — а в дійсності мучення ведмедів, собак чи птахів.

Японці не визнають різниці між людиною й іншими творами живої природи. Подібно й — усі інші народи, що визнають буддийську чи магометанську віру. Коли турецького посла в Берліні спитали колись, які закони охороняють тварин в його батьківщині, він відповів з гордістю: «Туреччина на потребує для цього ніяких законів, бо турок тваринам кривди не зробить!» І справді — в Туреччині тварина людей не боїться; собаки і коти вільно гуляють в найближчому оточенні людини.

Те саме діється і на далекій півночі. Шведський природознавець Бенгт Берг написав книжку з гарними світлинами про болотяну птаху слукву. На світлинах бачимо, як птаха спокійно дається взяти з гнізда, сідає на плечі людини і бере з його руки їжу для своїх малих.

Таке довір'я мають теж усі птахи до диких ляпляндців і самоєдів.

Орнітолог Флерікке розказує таке : у північній Африці надибав він високо на дереві гніздо незнаного йому ще роду орла. Мурин, що виліз на дерево, найшов у гнізді два яйця. Флерікке наказав їх вибрати, бо европейські природничі музеї не мали того роду яєць. Мурин зліз з дерева і подає вченому одно яйце.

— «А де ж друге? Чи розбилось?» — питає орнітолог.

— «Ні, залишилось в гнізді.»

— «А чому ти його не приніс?»

На це здивований мурин відповів: «Якже було мені оба забирати? Адже орлам треба залишити одну дитину, а то було б їм дуже сумно».

— «Я був засоромлений, а водночас глибоко зворушений» — закінчує своє оповідання, Флерікке, — «бо побачив, що ті некультурні мурини в дечому етично вище стоять за декого з нас, культурних европейців.»

Найвизначніші вчені, найшляхетніші серця великих духом людей, які колинебудь і денебудь жили на світі, завжди спочували тваринам і ставали в їх обороні. Вже в IV. столітті перед Христом грецький філософ Біон заступався за жаб. В XIII. столітті жив в Італії св'ятий муж, Франціск з Ассижу, який так полюбив усяке створіння, що називав птахів і звірят своїми братами й сестрами і промовляв до них, як до людей.

Славний англійський маляр Гогарт вималював «Чотири сцени знущання над тваринами». А були вони представлені так яскраво, так криваво, що зворушували глядачів до глибини і з того часу починається в Англії боротьба за поліпшення долі тварин.

Американський письменник Джек Лондон, автор повістей про міцну сувору людину, заснував клюб-товариство людей, які не можуть дивитися на тресуру й муки звірят по цирках й менажеріях. Кожний член клюбу, зобов'язаний покинути цирк з хвилиною, коли на арені появляться звірята. Смішні вони у своїх смішних людських одягах, і глядачі сміються з них, але коли б побачили, скільки кривавих болю-

(Докінчення на 10 стор.)

Українські пластуни в дорозі до Парижу

»Зустріч племен« в Муасон

(Лист із Парижа)

Ще в 1937 році під час п'ятого Світового Джемборі у Фоґеленцанґ в Голляндії вирішено було чергове Світове Джемборі або «зустріч племен» відбути у 1941 році у Франції. Але прийшла війна, криваві роки окупації Франції й інших европейських держав німцями, про Джемборі годі було й думати. І відбувати його зараз після війни у знесиленій війною та окупацією Франції теж було неможливо. Тому ж Вільсон, Директор Міжнародного Скавтського Бюра, вирішив чекати, поки Франція зможе вже таке Джемборі влаштувати і прийняти у своїй країні 30 000 молодих гостей. Такий час прийшов аж в 1947 році, десять літ після останнього Джемборі в Голляндії.

Початок серпня 1947 проходив у цілій Франції під знаком «наїзду» скавтів з усього світу. Але це була вже мирна й бажана французами окупація. Французькі пристані, міста і столиця держави Париж сповнені були гомону молодих розсміяних гостей, що з 50 держав усього світу з'їхалися, щоб узяти участь в шостому Світовому Джемборі, т. з. «Джемборі Миру», яке відбувалося від 9. до 21. серпня ц. р. в Муасон біля Парижу.

Муасон (ця французька назва визначає — жнива) став на той час столицею скавтської молоді всього світу. Кого тут не було. Були скавти майже з усіх країн Америки, були скавти з Індій, Бірми, Китаю та інших країн Азії, були скавти з Африки й Австралії, ну й була теж понад п'ятдесятичленна делеґація українських пластунів, що своєю несподіваною появою в Муасон викликала стільки зацікавлення й захоплення. Бо ж для скавтів, для пластунів — не існували ні віддалі, ні кордони... Але про українську участь в Джемборі іншим разом.

Як підготовлялася до Джемборі Франція, вистачить згадати тільки коротко, що зроблено в самому Муасон для прийняття пластунів. Біля петлі Сени, в якій побудовано велетенський табір із шатер для десятків тисяч скавтів, влаштовано окрему пристань, до якої могли причалювати кораблі. Аеродром у Нант (10 кілометрів від Муасону) розбудовано й уліпшено, щоб літаки могли курсувати справно й без перешкод. Направлено всі шляхи до Муасону й побудовано декілька нових. Відбудовано міст на Сені біля Конфланс знищений під час війни і в Росні повстав новий залізниний двірець, що з серпня 1947 року зватися буде вже Росні-Джемборі. На терені самого табору побудовано 12 кілометрів вулиць і проверчено 90 криниць. Побудовано телефонічну централю із 500 сполученнями. І вкінці влаштовано площу для виступів 600 на 150 метрів, на якій вміщалося 10 000 глядачів; під час самого Джемборі в Муасон грало шість театрів і постійно був відкритий цирк Амар із 5 000 місць для пластунів.

Під час тривання Джемборі виходив кожного дня окремий щоденник «Джемборі-Франс», який приносив передовсім новини із пласт. світу, що 2 тижні таборував над берегами сумирної Сени.

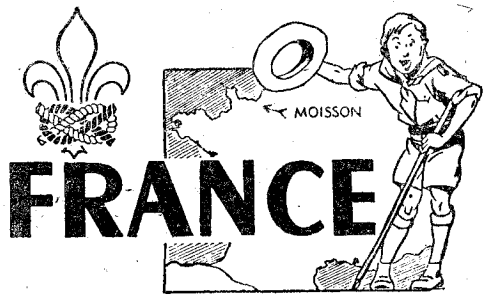

*

В понеділок 18. серпня відбулося урочисте закриття «Джемборі Миру». В урочистості брали участь опріч генерала Ляфонта та полковника Вільсона, директора Міжнародного Скавтського Бюра, великий князь Люксембурґу, адмірал Тьєррі д'Арґенліє, посол і кол. міністер Мішеле і Шеваліє мер Орлеану.

Під час цієї урочистости делеґації всіх народів завішували свої прапори на великому бальоні (проміру 10 метрів), що представляв земну кулю. Наприкінці всі вишикувалися у вигляді велетенського «вузла Ґарріка», символу цьогорічного Джемборі.

Полковник Вільсон, закриваючи урочистість, висловив подяку французьким скавтам і Франції за влаштування величного Джемборі і гостинне прийняття. Генерал Ляфонт, відповідаючи від Франції, говорив про силу, що нею є сьогодні скавтизм.

Урочистість закриття завершено відспіванням джемборівської «Прощальної пісні».

*

Світова преса, пишучи про «Джемборі Миру 1947», підкреслювала, що участь в цьому Джемборі 40.000 скавтів із майже 50 країн світу визначає куди більший успіх, як багато інших міжнародних конференцій і зустрічей. Це Джемборі подає надію, що прийде до голосу молодь, яка зреалізує справу миру.

Ан. Ів.

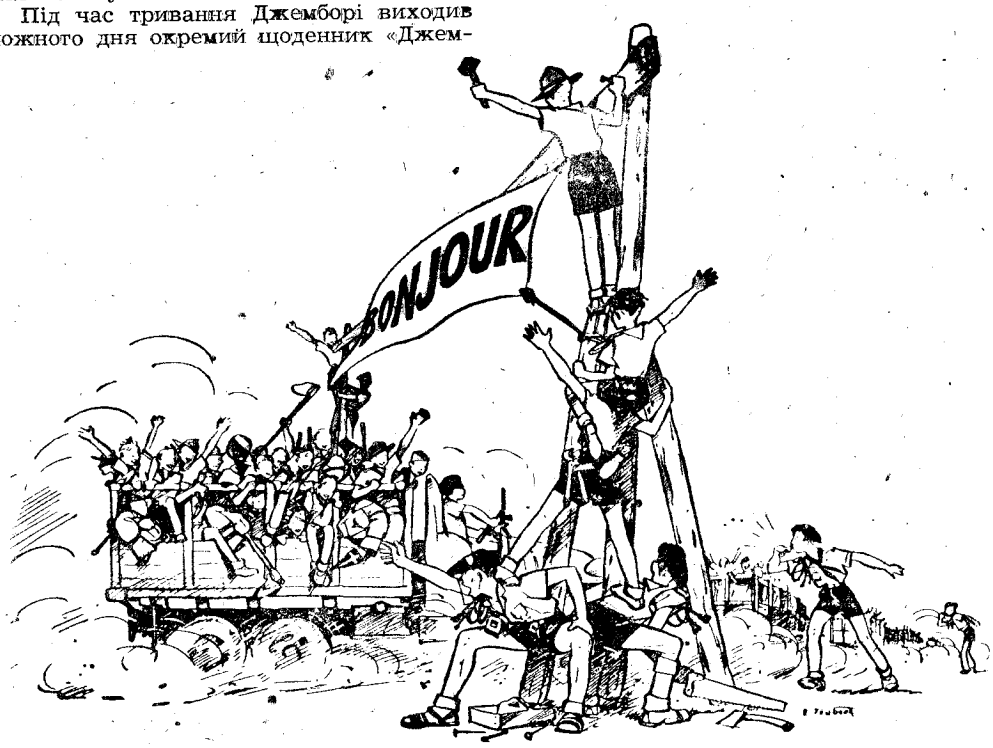

Французькі скавти вітають гостей (Із «Джемборі-Франс)

Комунікат

ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ в справі участи українських пластунів у скавтовому світовому «Джемборі Миру»

Головна Пластова Старшина доводить отсим до відома Українського Громадянства, що в VI. скавтовому «Джемборі», або в т. зв. «Джемборі Миру», яке відбулося в серпні ц. р. в Муасон у Франції, взяли участь теж українські пластуни в скількості 51 осіб.

Не зважаючи на початкові перешкоди, труднощі та несприятливі для нас обставини, участь наших пластунів в ньому «Джемборі» принесла нам і з організаційно-пластового і з загальнонаціонального погляду багато користи й успіхів.

Завдяки прихильному ставленні Міжнародного Скавтового Бюро та великій гостинності й доброзичливості французьких скавтів українські пластуни мали можливість включитися активно в життя сороктисячної маси скавтів п'ятдесяти народів та прожити з ними справді гарні й незабутні хвилини в дусі правдивої пластової дружби.

Таким чином наш перший — більшої міри — виступ на міжнародній арені є не тільки доказом великої активности та правильного розвитку Українського Пластового Руху, не тільки доброю й успішною пропаґандою українського імени, але й дає теж підстави для дальшої розбудови та поглиблення постійних взаємин нашої молоді з усіми скавтовими організаціями світу.

Сповіщаючи про це Українське Громадянство, Головна Пластова Старшина складає отсим від усієї української пластової молоді щиру подяку всім громадянам й інституціям, що в будьякій формі причинилися для реалізації участи українських пластунів у «Джемборі Миру». Зокрема збережуть українські пластуни у вдячній пам'яті ту допомогу, що її подали їм наші заокеанські брати через Український Допомоговий Комітет Америки й Канади та Український Допомоговий Комітет у Франції.

За головну Пластову Старшину:
Д-р. Атанас Фіґоль, голова,
Ганна Коренець, секретар.

Др. А. Фіґоль: «Ідеологічні основи сеніорського руху»

Ціна — 1.— РМ

Замовляти в кооперативі «Пласт»
Bayreuth, Leopold-Kaserne, Bl. IX

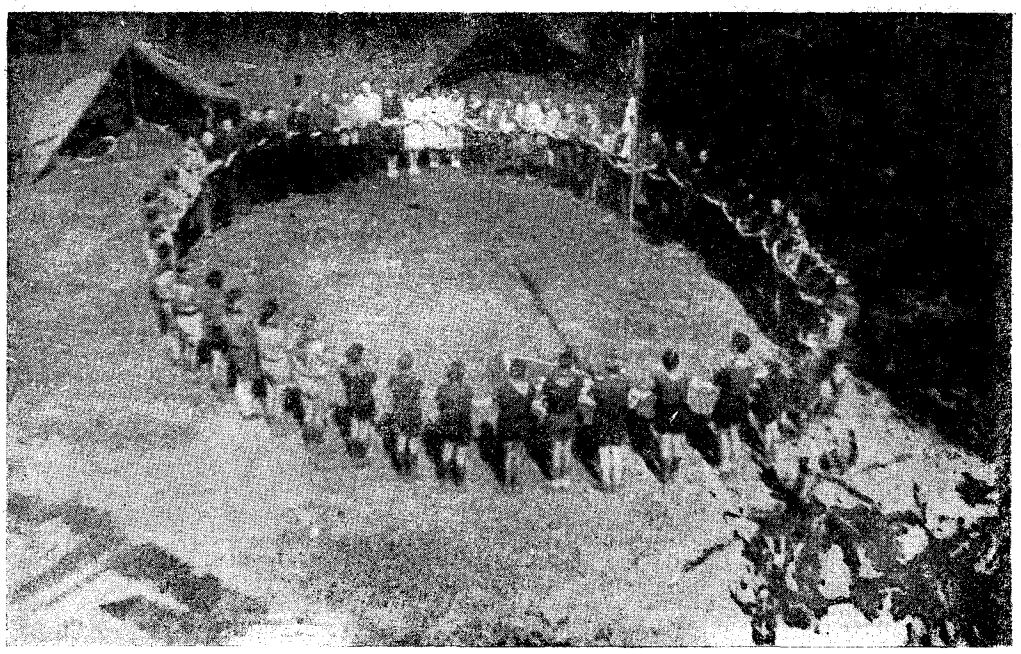

Українська пластова група в Муасон

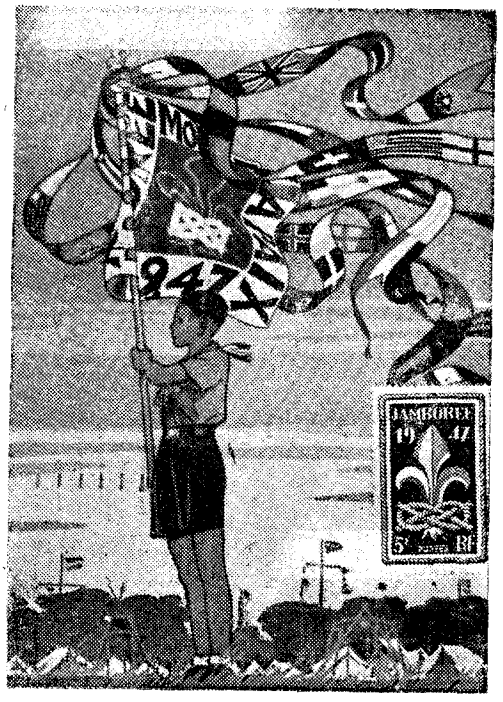

Листівка із «Джемборі»: Під прапором усіх націй світу. (На листівці марка Джемборі 1947»)

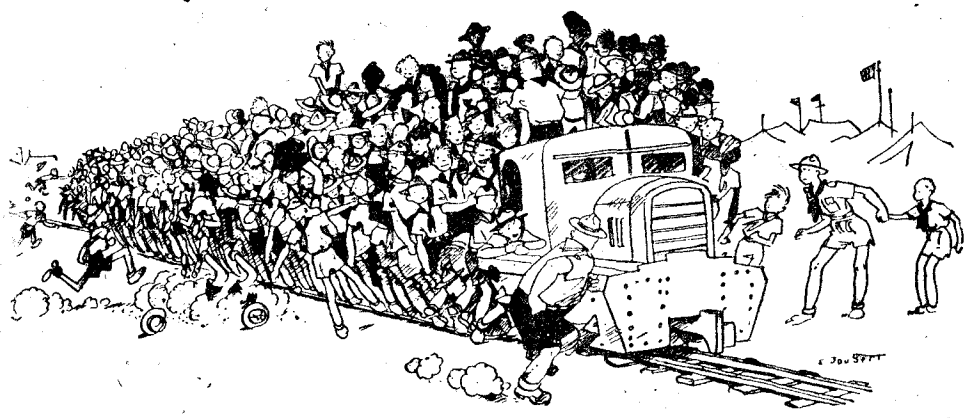

«Комунікація» на терені «Джемборі» **(Із «Джемборі-Франс»)**

із ПЛАСТОВОГО СВІТУ

Послання Папи пластунам. — Як подають з Парижу, 5 000 французьких та 2 000 бельгійських пластунів відвідали в неділю 24. серпня відому чудотворну місцевість Люрд у Франції. Богослуження для пластунів відправив папський нунцій у Франції Монсіньоре Анджельо Ронкаллі. Замість проповіді він відчитав послання Папи до пластунів.

Міжнародна скавтська конференція. — В Росненському замку (біля Муасону) відбулася зараз після закриття Світового Джемборі 1947 міжнародна скавтська конференція. Її відкрив представник Франції генерал Ляфонт. Предсідником був голляндський делеґат Овар Ольмс. Доповідь, звіт із праці Міжнародного Скавтського Бюра, читав полковник Вільсон, представник Великої Брітанії. Під час нарад обговорено статут скавтизму і прийнято низку змін у пропонованому тексті. Вирішено, що Міжнародне Скавтське Бюро має складатися з 12 членів, а не з 9 як досі.

Німецькі скавти в Муасоні. — У Світовому Джемборі 1947 взяла участь теж делеґація німецьких «пфадфіндерів», які прибули окремим поїздом з Баден-Бадену (французька смуга). Їх допущено як обсерваторів, бо Міжнародне Скавтське Бюро ще не визнає німецьких скавтів скавтською організацією.

Президент Франції в Муасоні. — В п'ятницю 15. серпня відвідав скавтський табір у Муасоні, де відбувалося Світове Джемборі 1947, президент Франції Оріоль. Його супроводив премієр міністрів Рамадіє та багато інших міністрів і генералів. Президента, членів уряду і дипломатичний корпус вітали в імені пластунів світу генерал Ляфонт, шеф французького скавтизму, і полковник Вільсон, директор Міжнародного Скавтського Бюра. Президент передав скавтам усього світу братерський привіт Франції.

Оборона безборонних

(Докінчення із 7. стор.)

чих знаків від батога чи гострого заліза криється під тими одягами, сміх завмер би їм на устах. Клюб Джека Лондона нараховує сьогодні сотки тисяч членів, поміж ними і багато дітей. Тверда суворість не має нічого спільного з жорстокістю. Навпаки, жорстока людина — це переважно — нікчемна людина водночас.

А чи читали Ви вже прегарне оповідання нашого Івана Франка «Мій злочин»? В ньому великий письменник з жалем і докорами сумління згадує, як колись малим хлопцем запроторив у клітку дрібну невинну пташку.

Один з найбільших драматичних поетів Німеччини минулого століття Фридрих Геббель при кінці життя, коли стояв вже на верхів'ях слави, в прегарному вірші звеличав пам'ять пса, вірного друга молодих літ. Батьки Геббеля були бідні, мусіли заробляти на життя поза домом, тому й не могли самі припильнувати малого синка. На щастя, був дома пес, який і став нянькою й першим виховником хлопця. І поміж дитиною і псом зав'язалась сердечна дружба. Геббель не забув до смерти свого приятеля, — може єдиного правдивого в житті, — і через нього і до всіх звірят відносився приязно і висловлював ці почування нераз у своїх віршах. А цей останній, присвячений вірному товаришеві, починається і кінчиться словами:

«Коли гляну в тьмяну далину моїх дитячих літ, встає з-поза могили переді мною разом зі спогадами про батька й матір, також спогад про одного пса»...

А вже ж хіба найгарячіше промовляє за меншими нашими братами та сестрами шведський лікар й письменник Аксель Мунте у своїй чудовій «Книжці зі Сан Мічеле». Багато разів я її читав, а все ще хочеться її читати. Прочитайте й Ви її, як підростете, бо ця книжка — це євангеліє любови до поневолених і слабих.

Книжка Акселя Мунте забезпечила вільний переліт через Італію мільйонам пташні, яку раніш немилосердно вбивали. Сьогодні, підо впливом слів великого письменника, окремі закони нормують цю справу й італійська молодь дбайливо опікується громадами крилатих мандрівників, що сіли відпочивати на італійській землі у своїй мандрівці в вирій.

Будьте людяні в житті супроти безборонних! Доброта до тварин — це брама, що веде до пізнання природи, а через неї — до пізнання й любови Бога. Це теж одна з головних ознак правдивої культури людини і цілого народу.

К. М.

На »Високий Зимняк«

Сонце золотить камінний шлях, а вітер пестить спітніле обличчя. Ген на горі мріє хатина «синього леду» («Бляйвайстютте»), там наша мета. Над хатиною знімається в небо зубатий верх «Гохкальтер-а», а під ним синіє ледовик. Очі пристрасно п'ють дику красу Альп, неначе б хотіли випити її до дна, сп'яніти, заховати ген у глибинах душі.

Ідемо вгору. Перед веде трупа туристів, а за нею пластунки із «Чайки». Пластун сеніор І., провідник прогульки, погукує весело, за ним ідуть дві старші пластунки з «Веселки», а далі усміхнені, захоплені «Чайченята» й ще три учасники прогульки.

Ідемо до сонця! До снігу! До хмар!

Ми вже в хатині. Тут сміх і весела свобідна суятня. Миємося, чепуримося і сідаємо до вечері.

Ліжок уже для нас нема, бо хата повна туристів. Залишилися тільки лавки-«бамбетлі», столи й долівка. Але пластуни завжди доброї гадки. Отже молимося і закутавшись у коци, лягаємо на тверді лавки.

Та заснути годі, по хаті швендяються ще якісь німці, наш провідник починає бавитися в квочку й злісно квокає, хтось просить бути тихо, там знову хтось свариться, а тут чути тихе хіхікання Ліди й Марти. Та сон таки перемагає розсміяних пластунок, важкі повіки падуть на втомлені очі й за хвилину в хаті чути тільки рівні — здорові віддихи.

«Сонце!» — кличе хтось і чотирнадцять пар заспаних очей біжить до віконця. Сонце й глибока синява неба сміється до нас і вабить у простір. За хвилину ми вже готові, помиті, прибрані, свіжі, стоїмо в лаві й задивлені в рожеві скелі шепчемо молитву.

По сніданні «Чайки» залишаються з провідницею біля хатки, а «Веселки» з пластунами лізуть здобувати вершок «Гохкальтер-а».

Сірі велетні-скелі кидають нам у вічі свій глумливий сміх, та ми не зважаємо. Ми ж «сонця ясного діти». По камінню, по скелях вгору! Помагаємо собі линвами, руками та колінами. Ще хвилина й ось ми на вершку.

Здобули! Під нами внизу скелі, вгорі розсміяне сонце, а в серці так багато щастя, сили й співу, що хочеться послати палку юну пісню молодости ген далеко, туди, де синіють вершки Карпат...

Мовчки стоїмо на скелях і дивимося в далеч, може там, у синій імлі побачимо... та дарма. Якась милоболюча туга родиться в душі, спомини змальовують соняшні картини рідного краю.

Здрігаємося, маленькі хмаринки, що ще недавно біліли на обрію, розіллялись тепер наче біле запінене море й клубляться нам у стіп. Холодна мряка підсувається вгору й огортає нас білим серпанком.

Мерщій надолину. Мряка — це небезпечний товариш. Скоренько збігаємо. За нами котиться, дуднить каміння, та ми не зважаємо. Ще кілька зусиль і ось ми в хаті. «Чайки» вітають нас голосною піснею, сміхом і вигуками.

Швидко їмо обід, пакуємо наплечники та йдемо додому. Гори сховались у мряку й довше залишатись немає чого.

Хатина «синього леду» — вже за нами. Котимось, постогнуємо, жартуємо. Нараз, що це? На стежці ґранатова беретка, а далі ціла постать інж. Т. За інженером «Вовки», «Буревії» й гості з Міттенвальду «Журавлі». Голосна, весела зустріч, палке пластове вітання і ми ще раз вертаємося на гору.

Хатина «синього леду» повна тепла й радісного вогню пластових сердець. До вечері бавимося, співаємо, слухаємо гутірки. По вечері молитва й ми йдемо нагору, де чекають на нас матераци, подумайте! Сьогодні будемо спати на матерацах, які з трудом виторгували в господаря. Пластове братство втомлене й нічна тиша огортає незабаром усе.

Понурий свист вітру будить нас зі сну. Встаємо швиденько й за хвилину ми готові до відмаршу. Залишитись годі, бо погода недописує. Прощаємось зі скелями, вершками, симпатичною отарою осликів і кіз, які пасуться біля хати й сходимо вниз. Збігаємо, котимося, сміємось, свіжі, щасливі, веселі...

Мавка.

Відпочинок у горах **Світл. Р. Загайкевич**

Сктм. Д-р Вол. Яків

Пригода Олега

Безжальна спека спалювала трави й ароматне зілля, нещадно в'ялила барвисті килими цвітів і наливала до жил гарячої смоли. Було сонно, спокійно та тихо. Поховались птиці й не чутно було співів; здавалось, що жагуче проміння виссало снагу навіть у свавільного вітру, який не шелестів листям у верхів'ях дерев і не пустував у гіллі. Тільки липи душним запахом запрошували бджіл до сичених солодом цвітів. У глибокій мовчазності різко звучало дзижчання крилець працьовитих комах, а на фоні прозорої голубіні незахмареного неба кружляли струмки тремкого повітря.

То тоді обидва юнаки покотились у жовту куряву пісчаної дороги. Вони завзято били себе п'ястуками, зашморгували рамена вкруг горлянок, визволялися з небажаних обіймів, зривались на ноги, йшли навкулачки, знову мучили себе залізним сплетом рук і знов падали в порох. Хто глядів би з боку на сильнішого й вищого з них, — Аскольда, то міг би був насолоджуватись його дикою красою: гострими рисами рішучого обличчя, гармонійними лініями дужого тіла, пруживими м'язами й бронзом засмаленої шкіри. Але нижчий та слабший Олег був швидший і більш проворний. І важко було б передбачувати, за ким буде перемога. Олег вправно виминав удари й упевнено використовував помилки противника. Це й дратувало найбільш Аскольда: він був свідомий своєї сили й тілесної переваги, проте не міг перемогти небажаного влізливця, що поважився робити йому завваги, поучувати його, що своїм мудруванням викликав бійку. Тому Аскольд хотів якнайскоріше довести суперникові, що робитиме те, що йому буде подобатись, що сам захоче. Своєї волі ніхто ніколи йому не накинув: навіть батьки! Цей поспіх найбільше дужому красуневі шкодив: він хвилювався й зле обчисляв свої рухи.

А Олег знав одно: коли його переможе пристійний варвар, тоді той могтиме дальше вбивати мурашки й нищити досхочу їхні мозольно построєні міста. І він з дивною ясністю бачив початок цієї нежданої зустрічі з нагальним нахабою. Це була дурна пригода, яка не дасть йому на час зайти на умовлене місці зустрічі на гурткову прогульку. Олег ніколи не спізнявся і тепер цілий час під час дикої суматохи мучила його думка, наче почуття гріху, що оце на нього ждатимуть даремно друзі; може й без нього підуть над озера, про які мріяли останніми тижнями. Але що було робити? Виходу Олег не бачив й оце качався дальше з незнайомим суперником по піску, який мішався зі слизьким потом у липку мазюку, що заливала очі і втискалась солонавою в'язкою течією до уст.

Рухи Аскольда стали знову жвавіші й більш люті... Бо чого властиво треба було недоумкуватому недругові: Аскольд положився був з цікавою книжкою в тіні дерева на траву й саме дочитував цікавий розділ. Раптом почув, як запекла його нога від муравлиної їді й він підскочив з бажанням пімсти. Його не вдоволила смерть мурашок, які вилізли на його ногу. Небавом найшов муравлисько й почав його розкидати, а мурашки розтоптував ногою: десятки й сотні стривожених комашок гинули нараз і месть Аскольда, здавалось, не знала стриму. В цій хвилині прийшов незнайомий і посмів робити йому дурні завваги про право на життя всіх сотворінь, приязнь до звірят тощо. Аскольд рішився провчити його, що слід йому йти своїм шляхом і не втручуватись до несвоїх справ. І оце під час бійки Аскольдові знову нагадалась зневага, що хтось чужий, що якийсь незнайомий захотів його повчати про закони вічної природи у світі чи корисність дрібних істот. Обличчя ще більш налилося кров'ю й низка ударів була більш завзята й рішуча.

Олегові не була лють молодого злочинця небезпечна. Він навіть втішився нею, бо неопановані, скорі рухи були ще більш безладні, ніж досі. Олег вдаряв рідко, але добре. Він шанував свої сили, бо знав, що важко йому тільки самою зручністю побороти сильнішого противника. Він розчислював, що, шануючи енергію, зможе довше заховати здібність до боротьби. Тільки знову зачала його непокоїти думка про друзів, що чекали на нього. Невже ж зробив він якусь помилку? Олег задумався... Коли побачив він нищівний шал незнайомого, зупинився й пробував збагнути причину. Дізнавшися про бажання пімсти, старався вияснити, що мститися немає аж ніяк причини. Дивувався, як взагалі можна мститися на дрібних комашках. Але його слова підсичували тільки завзяття незнайомого.

Олег подумав, що незнайомий був пластуном і що пластун ніколи не зробив би чогось подібного. Проте голосно цієї думки не казав, бо пам'ятав, що пластун не хвалиться, а тільки діє. Він розумів теж, що заввага була б викликала тільки протилежний наслідок. Скільки разів стрінувся він з думкою оточення, — шкільних товаришів, друзів зі спортової площі, знайомих з тімназійної читальні, — що пластуни це пави, що чваняться своєю поведінкою і своїм досвідом. Що вважають себе кращими, розумнішими за других. Ні! Ні! — помилки Олег не зробив. Він взявся хитрувати, хотячи відвернути увагу жорстокого однолітка від безглуздого бажання помсти, почав розказувати йому недоладно про звичаї мурашок. Вже в часі оповідання знав він, що мішає вичитані з книжок відомості з творами власної уяви; але суттєвою не була наукова стійність. Він бачив, що незнайомий слухав, не перечив і не вбивав мурашок. Тому тішився вже, що вдасться йому без подразнення честилюбивости зацікавити незнайомого й просив, щоб він відпровадив його шматок дороги, бо в Олега не було більше часу.

Аскольд справді уважно слухав якийсь час, але, коли почув пропозицію, що має відпровадити влізливого мудруна, зрозумів підступ. Це його засоромило.

Що ж оце думає собі хитромовний пришелець? Невже ж буде він чванитися, що обманув його — Аскольда. Тому Аскольд безвідклично забажав закінчити розмову й перервав різко оповідання:

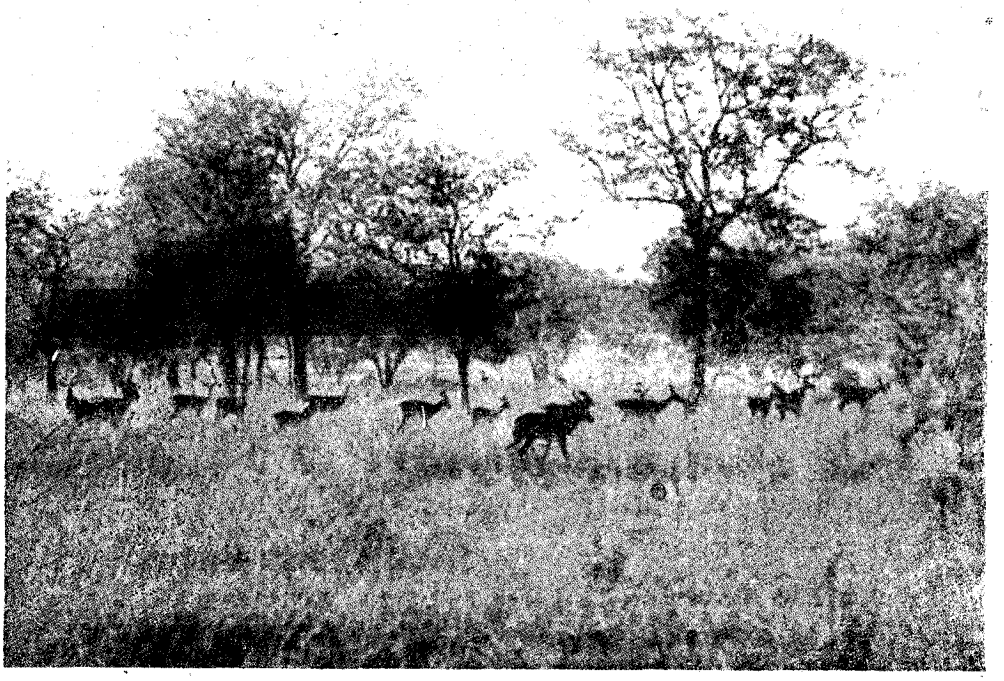

З життя звіринного світу: Стадо оленів

— «Щезай мені із своїм верзяканням! Ось який опікун немічних найшовся! Покровитель мурашок! А схочеш дальше мене поучувати, поміряємось, тоді я провчу тебе, що зась тобі до моїх бажань».

І згадка про те, як то незнайомий юнак хитрощами на мить відвернув його увагу від дикого нищення, сповнила Аскольда новою люттю, — подібно як згадка про поучування. Аскольд люто давив гортанку ворога, але Олег зручно вирвався йому й скоро станув на ногах. А в бою навкулачки вправнішим був Олег. І Олег був свідомий, що йому не вільно програти, як перед бійкою знав він, що йому не вільно було скоритись трізним словам нахаби. Тоді він сказав твердо:

— «Роби, як знаєш! Але можеш бути певний, що не відійду звідсіля й ти не заб'єш більш ніодної мурашки».

Він почув ще у відповіді: — «Не наказувати тобі мені! Знай, що робитиму, що захочу!» — і Олег побачив, як противник кинувся на нього з тихою лайкою. Що ж залишалось Олегові? Він мусів прийняти визов, хоч там десь ждали друзі й хоч він не піде на прогульку, про яку мріяв. А тепер під час змагання треба було додержати постанови, що противник не вбиватиме мурашок. І Олег цільно міряв удари.

Тим часом Аскольд почув, що ослабає й тратить віддих. Невже ж справді — переможцем стане незнайомий, якого міг би, власне кажучи, роздавити силою. І він зможе хвалитись, що переміг його — Аскольда витривалістю й зручністю?! І він зможе накинути Аскольдові свою волю? Ні! Ніколи! Аскольд шукав непомітно за ножем, що мав застромлений в піхві при поясі.

Між тим далеко на обрію з'явилась постать людини. Вона незавважена обидвома противниками зближалась до них. Скавтмастер Корчак небавом пізнав свого вихованця Олега і його обличчя скривилось із невдоволення. Він любив, коли його юнаки змагались на грищі: в бігу, в метанні ратищем, в скоках. Він радо дивився теж, як ішли вони навкулачки, а то й дужались. Але вулична бійка в поросі, — з якимсь незнайомим!

Проте Корчак забув про ці думки, як побачив над Олегом простягнену руку з ножем. Він приспішив хід і в останній хвилині крикнув. Але було запізно.

Ніж вбився в плече Олега. Сполошений криком ворог утікав до лісу. Корчак мусів зайнятись раненим і не міг здоганяти незнайомого.

А Олег, стомлений довшим змаганням та спекою, ослабав. Він зрозумів, що ворога нема, як через туман побачив Корчака, прошепотів з вдоволенням речення: «А таки мурашок він не буде вбивати» і зомлів саме в хвилині, як Корчак схилився над ним, щоб витягнути ніж.

З почутих слів скавтмастер зрозумів цілу ситуацію і його обличчя проясніло вдоволенням. Він зрозумів, що Олег сповняв свій обов'язок і непокоївся раною, що була глибокою й дуже кривавила.

Перемиваючи її й перев'язуючи, Корчак пригадував свою пригоду в чужому місті. Два недолітки зі сміхом і завзяттям тратували муравлиний город. Скавтмастра вразив дикий блиск очей молодих вандалів і він подумав про свій народ, — про людей голубиного серця, що не вміли кривдити й гидували розбишацькою жорстокістю. Корчак ще думав, що з молодих злочинців виростуть наїздники, що схочуть розпалити світові пожари, але не розуміють тідно й до останку боронити чести батьківщини. Коли переможені впустять ворога в границі отчизни, тоді будуть підлещуватись за кусок хліба чи за ласку чужинця.

Але думки Корчака зупинила охота спинити потворну забаву. Він звернув увагу хлопчаків на каригідність їхньої поведінки: чемно й спокійно. Це сповнило зухвалістю драбуг, зокрема, коли по чужинецькій вимові зміркували, з ким мають до діла. Відступивши кілька кроків, хлопчаки глузували зі сивіючого Корчака, впевнені, що в час зуміють втекти, якби Корчак схотів їх провчити. Побачивши нове муравлище, радісно закричали й почали і його розсипувати. Але перечислились: Корчак, хоч і сивий уже, був далеко швидкіший від драбут. Він не міг довше стерпіти й рішився силою спинити хлопців від дальшого варварства. По кількох секундах тримав обох у своїх залізних руках і кілька здорових ляпасів мало кращі наслідки, ніж слова науки.

Корчакові соромно було вже тієї хвилини, коли бив хлопців. Невже ж не вдалось йому найти кращого засобу переконування, як тілесна кара? Але тоді пригадались йому слова св. Євангелії, що й сам Христос бичем мусів виганяти продавців, що вчинили зі святині базар.

Ці спогади зробили йому Олега, як ніколи досі, близьким і він був гордий, що його юнак з нараженням свого здоров'я боронив німих комах. Але одночасно його обличчя зраджувало журбу, бо Олег не приходив до свідомости. Добре, що над'їхав віз, на який зміг він положити Олега.

*

Ніж був нечистий і рана Олега гноїла. Він гарячкував і ввижалось йому, що до нього приходять в гостину сотні мурашок. Він не був певний, чи він пригадує собі давно читану казку, чи це йому сниться, чи таки воно дійсно так. Цар мурашок мав на голові корону й ішов у довгій багряниці. Біля нього ішли достойники в пишних одностроях. А піддані несли самоцвіти, золото, намисто. Вони складали перед Олегом в піраміди окремо алмази, осібно дорогі ізмарагди, шафіри, рубіни. Цар дякував Олегові в урочистих словах за поміч і просив прийняти в доказ вдячности принесені багатства.

Олег чув, як йому стає гаряче, як він паленіє. Він хотів щось сказати, але не міг. Вкінці скрикнув: «Але ж я не для того робив, не для того, щоб ви мене багатствами обдаровували. Я просто хотів Вам рятувати Ваше життя, так само, як звільнював би я птащки, полонені в сильця, чи виносив би сіно в сувору зиму для серен.»

І Олегові поволі зникали з-перед очей багатства й самоцвіти, а він ішов в зелений молодим листям ліс і чув, як пташиний хор співає йому радісних пісень. Йому сильно билося серце в грудях і він був щасливий, що може розмовляти зі звірятами, які приходили до його рук і доторкались мордочками ніг, рук чи обличчя.

З широкого світу

Із двох тисяч більйонів клітинок складається велике дерево липи. Коли це написати цифрами, то воно виглядатиме так: 2,,,,000,,,000,,000,000,000.000.

*

360 метрів на секунду пролітає американська оленяча муха. Значить в одній годині робить вона 1.296 кілометрів. Тому, що вона так скоро летить, її зовсім не видно і бриніння її крили чутно щойно тоді, коли вона вже далеко. Вона летить швидше від звуку.

*

Найменший мотор у світі збудував італієць Амадо Томассіні. Цей мікроскопійний мотор важить тільки 0,16 грама і має промір 3,6 міліметра. Складається він із 46 частин, робить 25 000 оборотів на мінуту і має силу 0,0008 ПС.

*

Половина всіх країн землі така дика, пустинна, вогка, холодна, або гаряча, що в ній живе тільки 10 мільйонів людей, т. зн. дві сотих всього населення земної кулі.

Французькі скавти в Парижі перед Лювром **(ДЕНА)**

Для розваги і науки

Чи легко зламати яєчну шкаралупу?

Серед філософських питань, над якими ламав свою мудру голову глибокодумний Кіфа Мокійович з Гоголевих «Мертвих душ», була така проблема: «Ну, а якби слон народився в яйці, адже шкаралупа мабуть дуже б товста була, — гарматою не проб'єш — треба якусь нову вогнепальну зброю видумати».

Гоголівський філософ був би, мабуть, дуже здивований, якби дізнався, що й звичайна яєчна шкаралупа, не зважаючи на те, що вона тонка, — теж далеко не ніжна річ. Роздавити яйце, натискаючи на його гострі кінці, не так легко, потрібне чимале зусилля, щоб зламати шкаралупу при таких умовах [1]).

Така незвичайна міцність яєчної шкаралупи залежить виключно від її опуклої форми і пояснюється так само, як і міцність усякого роду склепінь й арок.

На доданому малюнку зображено розріз невеликого кам'яного склепіння над вікном. Тягар **S** (тобто вага частин кладки, які лежать вище), що натискає на клиноподібний середній камінь склепіння, тисне вниз із силою, яка позначена на малюнку стрілкою **A**. Але зсунутися вниз камінь не може через свою клиноподібну форму; він тільки тисне на сусідні камені. При цьому сила **A** розкладається, за правилом паралелограма, на дві сили, позначені стрілками **C** і **B**; ці сили знищуються опором прилеглих каменів, також затиснених між сусідніми. Отже, сила, яка тисне на склепіння **зовні**, не може його зруйнувати. Зате порівняно легко зруйнувати його силою, як діє **зсередини**. Це й зрозуміло, бо клиноподібна форма каменів, яка заважає їм опуститися, ні трохи не заважає їм **підійматися**.

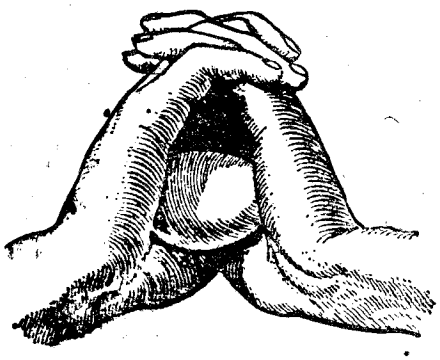

Рис. 1. Щоб зламати яйце в такому положенні, потрібне чимале зусилля.

Шкаралупа яйця — те ж саме склепіння, тільки суцільне, а не складане з окремих частин. При тискові зовні воно руйнується не так легко, як можна було б сподіватися від такого крихкого матеріялу. Можна поставити досить важкий стіл ніжками на чотири сирі яйця, — і вони не роздавляться (для стійкости яєць і для збільшення площі тиску треба надіти на кінці яєць гіпсові розширення; гіпс легко пристає до вапнякової шкаралупи).

[1]) Дослід до певної міри небезпечний (шкаралупа може врізатися в руку) і вимагає обережности.

Тепер ви розумієте, через що квочці не треба боятися поламати шкаралуп яєць вагою свого тіла. І разом з тим, безсиле пташеня, бажаючи вийти з своєї природної в'язниці, легко пробиває дзьобиком шкаралуну з **середини.**

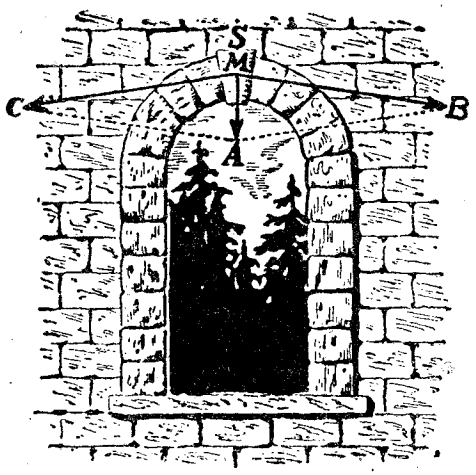

Рис. 2. Причина міцности склепіння

Розламуючи легко шкаралупу яйця боковим ударом чайної ложечки, ми й не підозріваємо, яка міцна вона, коли тиск діє на неї при природних умовах, і якою надійною зброєю захистила природа живу істоту, що в ній розвивається. Загадкова міцність електричних лямпочок, здавалося б, таких ніжних і крихких, пояснюється так само, як і міцність яєчної шкаралупи. Їх міцність стане ще дивнішою, якщо згадаємо, що багато з них (порожнисті, а не газонаповнені) майже **абсолютно порожні** і ніщо **зсередини** не протидіє тискові зовнішнього повітря. А величина тиску повітря на електричну лямпочку дуже не мала: при поперечнику 10 см вона стискається з обидвох боків з силою понад 75 кілограмів! (вага людини). Дослід показує, що порожниста електрична лямпочка може витримати навіть у 2 і ½ раза більший тиск.

(Із книжки «Цікава фізика», К. — О. 1935.)

Женева - Марсей каюком

Швайцарський часопис „L'eclaireur" ч. 6. за червень ц. р. (Льозанна) подає опис цікавої подорожі каюком із Женеви до французької пристані Марсей. Відстань обидвох міст 500 км. Двох завзятих пластунів виплили з Женевського озера на човниках «Суомі» та «Вердатр». Річкою Роною доїхали вони до Середземного моря. Їхали 15 а то й 25 км на годину, залежно від швидкости води. Денно робили пересічно 60 до 80 кілометрів. В згаданому вище пластовому часописі описують вони свої пригоди й мандрівку вздовж Женевського озера, Альпами і долиною чудової річки Рони.

Подав **Л. Б.**

Що це таке?

Нижче подаємо три фото для розгадання. Відгадки надсилати нам на адресу редакції

1. В яких горах зроблене це фото?

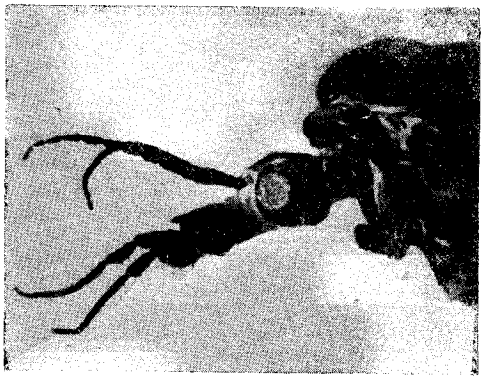

2. Вгадайте — це: машина, чи?..

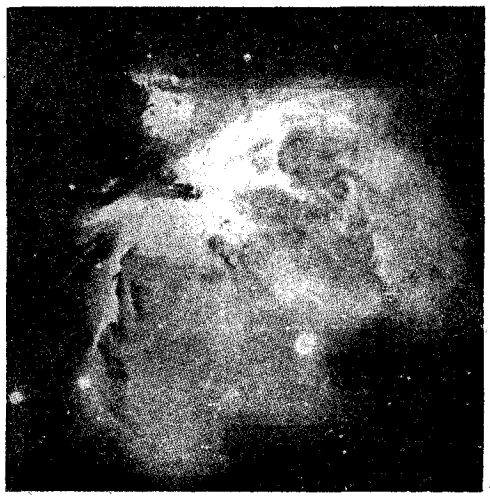

3. Що це: хмара, чи?

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

ПЕРШИЙ ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР ВПОРЯДНИЦЬ У ВОЛЬКЕРІНҐУ

В днях від 31. липня до 11. серпня відбувся у Волькерінґу біля Реґенсбурґу 1. Вишкільний Табір для Новацьких та Юнацьких Впорядниць Реґенсбурзької Области. Командантою табору була п. сквтм. Дарія Бойчук, булаву творили старші пластунки гуртка «Лісові Мавки» з Ерлянґену. Інструкторкою таборництва була ст. пл. Дарія Мосора. Табор закінчило 13 старших пластунок та 10 юначок, одержавши ступені новацьких та юнацьких впорядниць. На таборі були заступлені такі осередки: Реґенсбурґ 7 старших пластунок, 1 юначка, Ерлянґен 5 старших пластунок, Бамберґ 4 юначки, Байройт 4 юначки, Пфаркірхен 1 юначка, 1 старша пластунка. Дві старші пластунки з Дінкельсбюль не могли закінчити табору, бо мусіли від'їхати ще перед закінченням.

Табір відвідала Командантка пластунок та представники Осередків в Реґенсбурзі й Ерлянґені. Треба сподіватися, що у практичній роботі усі провідниці викажуть, що табір пройшов з великим успіхом.

Л. М.

СПОГАД

із Першого Вишкільного Табору для Новацьких та Юнацьких Впорядниць у Волькерінґу.

Вже давно згасла остання ватра у таборі у Волькерінґу, вже давно пролунали слова спільної молитви і проторохкотів вулицями села віз із розспіваними пластунками, що відвозив їх на станцію, а всежтаки тоді повірити, що наш вишкільний табір вже покінчився, і що на тому місці, де ми прожили десять важких, але радісних та багатих у враження днів, тепер залишиться знов тільки смерековий зруб без наших шатер, без нас самих, без нашого гомону та життя.

На цьому смерековому зрубі стояли наші шатра і тут прожили ми десять днів, як одна родина, прожили так близько природи і, здається, так близько нашої далекої Батьківщини. Ми назвали наш табір: «На Смерековому Зрубі», щоб не вживати назви «табір у Волькерінґу», яка б нагадувала нам раз-у-раз, що ми на чужині.

Десять днів ми важко працювали. Ми слухали викладів усіх членок Булави Командантки Пластунок із самою п. Командантою включно, ми вглиблювались у тайни душі дитини-новачки, ми шукали дороги, якою підійти до серця юначки, ми уладжували показові сходини, опісля обговорювали їх, справляли похибки. Ми переводили гри та прогульки, шукали доріг на карті, щоб пройти ними, співали, вишивали та шили із шматок забавки. Ми сиґналізували, рисували начерки доріг, вчилися рятівництва. Ми стояли на стійках, варили «фас» (здебільша «платки», за які охристили ми нашого інтенданта «таферфльоком») та палили ватри.

Під час тривання табору ми палили три ватри. Перша, що відбулась зараз на третій день після початку табору, пригадала нам нашу рідну природу; ми слухали пісні й вірші про неї, прислухались до казки про євшан-зілля... Друга ватра була весела. Ми співали пісень про таборові будні та злидні, про те, що наші шатра не шатра, а решета, що вода крізь них тече, що нам кажуть, що кожний свисток на збірку повинен нас зелектризувати, а в нас немає динамо-машини, що інтендант затубив посвідку на два трами «вівсяних платків» та цілий табір шукатиме її у ямі на відпадки, і таке інше. Показували і рятівництво на весело і всі сміялися, не виключаючи й команди, щиро та справді безжурно. А третя ватра... Ця остання, найкраща. Ця відбила у собі все, що ми відчували під час тривання табору, але що може не оформилося ще в кожної у думках та словах. А ця ватра сказала нам все. Сказала устами інструкторки, що колись, давно переживала такі хвилини на Соколі, що знайшла там цвіт щастя-цвіт папороті у пластовому гурті, устами подруги-пластунки, що їй біля ватри ввижалися постаті славних предків, що прийшли поглянути на своїх нащадків, чи вони гідні їх наслідники, сказала устами командантки табору, що пластун залишається пластуном ціле життя, куди б його не кинула доля.

Ще пролунала молитва й останнє «Ніч вже йде» і табор закінчився. Але в нашій пам'яті залишиться назавжди вишкільний табор «На Смерековому Зрубі», де ми одержали

«—силу
До нового чину,
До нового чину, і до бою»!

«Лісова Мавка»

Пл. ватра в Реґенсбурґу. (Св. М. Руснак)

В мандрівці Альпами

Змагання під час проруху

ЮНАКИ І ЮНАЧКИ!

«На сліді» — це журнал **пластового юнацтва** і Редакція хоче зробити його справді юнацьким часописом. Але ж для цього треба, щоб в часописі співпрацювали й Ви, надсилаючи

свої статті,
оповідання, нариси й поезії,
описи мандрівок і зустрічей,
фотографії й рисунки,
дописи з пластових імпрез: освяткувань,
концертів — і все
те, що варто надрукувати в часописі.

Всі матеріяли шліть на адресу:

Кооператива «Пласт»
(Для «На Сліді»)

Байройт
Леопольд Касерне, Бл. IX.

Кооператива «Пласт» має на складі:
АЛЬБОМИК
фото-репродукцій із Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді 5.—7. 7. 47
(24 штук)
Ціна — 10.— РМ.

МАРКИ

наліпки видані з натоди Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді, можна ще набути в Кооперативі «Пласт». Продається лише цілі серії «Ю. С. В.» і «У. П.» разом 16 шт. Ціна за неперепечатані 20 Рм. За перепечатані печаткою «Ювілейне Свято Весни в Міттенвальді і наклеєні в альбомчику «Ю. С. В.» 25 РМ.

Замовляти В Кооперативі «Пласт», Байройт, Леопольд-Касерне.

КУТОК ФІЛЯТЕЛІСТА

Нова пластова марка «Джемборі 1947»

З нагоди загальносвітового скавтського «Джемборі Миру 1947», що відбувалося в серпні ц. р. в Муасон біля Парижу, французька пошта видала окрему марку вартости 5 франків. На марці пластова відзнака — лілея із т. зв. вузлом Ґарріка. Марка появилася 2. серпня ц. р. В Муасон пошта штемплювала листи й листівки окремою печаткою з написом: «Джемборі Миру 1947».

ПЛАСТОВІ МАРКИ

Зприводу видання французької марки «Джемборі 1947» не від речі буде подати огляд поштових марок, присвячених скавтському рухові, чи зв'язаних з ним.

Перші пластові марки зв'язані з іменем ініціятора скавтського руху генерала сера Стефензона Сміта, що відомий під прізвищем Бейдена Пауелла. В бурській війні, під час облоги Мефекінґу він — тоді в ранзі полковника — доручив видати окремі марки для обложеного міста. На одній з них — однопенсовій — представлений пластун на ровері, на другій — трипенсовій — портрет Бейден Пауела. На обидвох марках напис «Облога Мефекінґу 1900».

Двадцятьп'ять років пізніше угорська пошта видала серію марок, присвячених спортові. На одній з тих марок (1000 корон) малюнок, що представляє пластуна-сурмача на тлі скавтського табору.

Цілу окрему серію присвячену пластові видала в 1931 році румунська державна пошта зприводу скавтської вистави в Букарешті. Всіх марок було п'ять. На трьох перших — червоній 1 + 1 лей вартости, темнозеленій 2 + 2 лей вартости і синій 3 + 3 лей вартости — сцени з таборового життя. На двох останніх — оливковозеленій (4 + 4) і брунатній (6 + 6) — портрети принца Николая і короля Карла II, які були основниками румунського пласту.

В 1932 році румунська пошта видала зприводу національної скавтської зустрічі «Раллі» в Сібіу серію марок, дохід з продажі яких призначено на покриття витрат влаштування цієї зустрічі. Всіх марок було теж п'ять. На трьох перших (синьозелена 25 + 25 бані, синя 50 + 50 бані й оливковозелена 1 + 1 лей) картини з пластового життя; на двох останніх (червона 2 + 2 лей і зеленосиня 3 + 3 лей) — король і король із сином.

Зприводу скавтського світового Джемборі, що відбувалося від 20. липня до 20. серпня 1933 року в Ґеделле на Угорщині, угорська державна пошта видала була серію марок (10, 16, 20, 32 і 40 філлерів) із білим оленем на тлі корони св. Степана. Внизу марки напис «Джемборі 1933», Мадярщина.

Два роки пізніше в 1935 румунська пошта видала зприводу п'ятиліття королювання Карла II нову серію із п'яти марок. На першій з них (25 бані, оливковочорній) — румунський пластун, на другій (1 л., фіолетній) — пластун-сурмач на тлі табору, на третій (2 л., зеленій) — пластун і пластунка поруч мапи Румунії з пл. відзнакою, на четвертій (6 + 1 л.) король Карло в уніформі команданта румунських пластунів і на п'ятій (10 + 2 л.) пластуни й ініціяли румунського державного уряду виховання Ц. Т. Е. Р.

В 1936 році румунська пошта видала знову серію із трьох марок зприводу національної румунської пластової зустрічі в Бразові.

Зприводу міжнародного скавтського Джемборі, що відбувалося в 1937 році біля Амстердаму в Голляндії, видала голляндська пошта серію із трьох марок. На першій з них (зеленочорна, 1 і пів цента) пластова лілея і напис «Світове Джемборі 1947», на другій (червоночорна, 6 центів) бубон і прапори і на третій (синьочорна, 12 і пів цента) голова грецької статуї.

В 1938 році литовська пошта передрукувала серію своїх марок виданих зприводу Олімпіяди литовською пластовою відзнакою (лілея з хрестом).

Вкінці в 1939 році Угорщина видала знову серію із чотирьох марок із такими картинами: «Пластунський привіт», «Угорська зброя», «Пластуни й пластунки» і «Голуб миру».

РЕҐЕНСБУРСЬКІ ТАБОРОВІ МАРКИ

Управа Української Оселі в Реґенсбурґу видала серію марок призначених для вживання у внутрішній таборовій пошті і теж в листуванні позамісцевому (якщо такі листи франковані німецькими поштовими марками і водночас реґенсбурзькими таборовими — прийматиме пошта).

Серія складається із восьми вартостей. На кожній із марок — напис по українськи «Таборова пошта» і по анґлійськи «Кемп пост Реґенсбурґ». На червоній (5-феніґовій) і зеленій (30-феніґовій) вид українського табору в Реґенсбурзі, на синій (10-феніґовій) і бронзовій (20-феніґовій) — реґенсбурзький костел і на темночервоній (50 феніґів) — глобус із написом «УНРРА 1940» і з прапорами УНРРА. Ці п'ять марок меншого формату й виконані за проєктом арт. мал. Антона Малюци. Дальших три марки більшого формату і на першій з них (одномарковій, зеленій) — портрет Тараса Шевченка, на другій (двомарковій, фіолетночервоній) — портрет пок. Митрополита Андрея графа Шептицького і на третій (тримарковій, бронзовій і синій) — український тризуб. Три останні марки виконані за проєктом арт. мал. М. Білинського. Всі вони друковані в одній із німецьких друкарень в Реґенсбурґу.

Опріч згаданої серії Управа Оселі видала ще марку з нагоди шостиліття 30. червня 1941. Ця марка, малинової й синьої барви і номінальної вартости 3 мк має вгорі надруковану дату «1941 — 30. 6. — 1947». Ціна всіх 9 марок 10.15 мк.

У зв'язку з виходом цих реґенсбурзьких таборових марок звертаємо увагу, що ні ця серія, ні згадувані нами в попередніх числах марки Українського Допомогового Комітету в Брюссель, ні українські пластові марки ні ювілейні марки УГА-УТГІ не мають офіційного характеру і їх треба вважати тільки приватними виданнями. Їх збирають головним чином українські філятелісти, а теж деякі чужі, які цікавляться приватними виданнями марок. Міжнародні каталоги поштових марок як напр. Міхеля, Цумштайна та інших, таких марок не реєструють.

Марка «УНРРА»

В перших місяцях 1946 року пошта маленької Республіки Сан Маріно видала марку присвячену діяльності міжнародної допомогової організації УНРРА. Номінальна вартість марки 100 л.

Ще заки ця марка появилася була в друку, цілий її наклад був викуплений збирачами марок і торговцями. 75% накладу продано до США.

Нові французькі марки із серії краєвидів

Французька державна пошта видала спочатком цього року дві нових марки із серії «Краєвиди Франції». На одній з них, червоної барви і 6-франкової вартости — вид на місцевість Канн. На другій, брунатно-чорної барви і 25-франкової вартости площа Станіслава в Нансі.

Історія пластової дружби

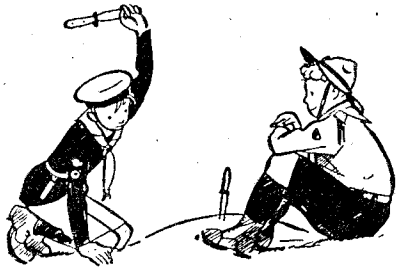

Джемборі — Лондон 1920

Джемборі — Ґеделле 1933

Джемборі — Фоґеленуанґ 1937

Джемборі — Копенгаґа 1924

Джемборі — Бір-Кенгед 1929

ЗАМОВЛЯТИ Й ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ «НА СЛІДІ»

можна в кооп. «Пласт», Байройт, Леопольд-Касерне.
Ціна числа 2.— РМ.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Просимо виправити в другому числі «На сліді» такі друкарські огріхи: У вірші «Скобине гніздо» на початку п'ятої строфи має бути: А Чорноморці, що живлу хисткому і в статті сктм. Янева «На зустрічі в Міттенвальді» в другій шпальті має бути «До відкриття ж стануло в суботу 5. 7. 1947 р. на просторій площі ок. 700 пластунів й ок. 600 пластунок. (Друкарський чортик зробив із цих чисел імпозантні цифри — 6.700 пластунів і 6.600 пластунок.)

Джемборі Миру — Муасон 1947

?.. — 1975
(Із «Джемборі-Франс»)

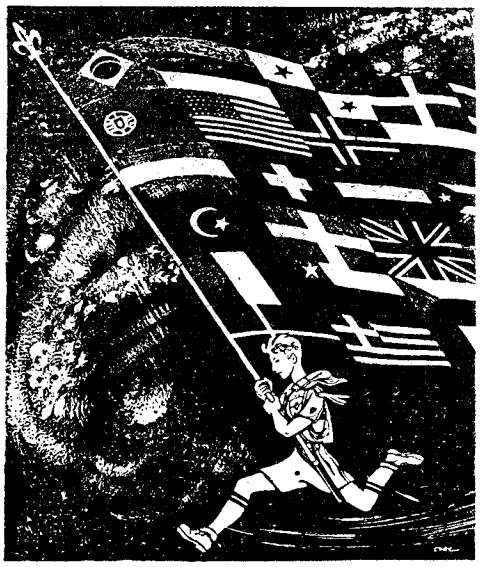

До кращого завтра

В Кооперативі «Пласт»

Bayreuth, Leopold-Kaserne, Bl. IX
можна набувати такі видання:
«Молоде Життя», ч. 2, 3, 4 — ціна 3.—, 3.— і 2.50 РМ.
«Пластун» ч. 1/47 — ціна 5.— РМ.
«Новак» ч. 1, 2, 3, 4 — ціна по 1.50 РМ.
«Як поводитися в товаристві» — ціна 3.— РМ.
«Гри і забави в пластовій домівці» — ціна 3.— РМ.
Альбомик фото-репродукцій з ЮСВ — 24 штук — ціна 10.— РМ.

Старші Пластуни і Пластуни-Сеніори!
Чи Ви вже маєте призначені для Вас видання:
Др. М. Шлемкевич «Прогулька до великої столиці»
Ціна — 3.50 РМ

Пропам'ятні жетони
в 35-ліття Українського Пласту
(«Пластун», «Пластунка», «Пластова лілея»)
можна ще набувати
в Кооперативі «Пласт»

В Кооперативі «Пласт»
можна набувати **Касові квітарі**
(Каса виплатить, каса прийме)
по 2.— РМ штука.

НАШИВКИ —

Ukrainian Scout	— 4.80 РМ.
учасника	— 2.80 РМ.
розвідчика	— 6.— РМ.
скоба	— 9.— РМ.
гетм. скоба	— 11.— РМ

набувати
в Кооперативі «Пласт»
Bayreuth, Leopold-Kaserne, Bl. IX